

לקראת שובת מלכתא

הפלא התעצם, והיה מדהים לראות כיצד האיש השתקן הגדול מספר לכל נער, מבוגר וזקן את מה שקרה לו הבוקר שלא התעורר מהשינה... הם הביטו כתמהים מה קרה לו לרבי נסים שמספר סיפורים על מה שאירע לו שלא התעורר...

מהליכותיו של מרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל

"נח איש צדיק" (בראשית ו', ט')

הדרשה שנשכחה

יחד עם אלפי ישראל צעדנו ברחובותיה של בני ברק בהלווייתו של מרן גאב"ד בני ברק זצוק"ל. לצדנו פוסע הג"ר אליהו מאיר שוורץ שליט"א, ובשיחה הנקשרת עמו מספר ומזכיר מעשה ממרן הגר"נ זצוק"ל, המעיד על יפעת מידותיו ורוב טובו:

"בשעתו, בימי החורף של 'מלחמת המפרץ' לא ירדו גשמים, והיה ניכר 'חרון אף' רח"ל (רק עם סיזומה של המלחמה, בימי הפורים החלו לרדת גשמי שפע). קרא אפוא מרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל לעצרת התעוררות בעקבות עצירת הגשמים, בבית הכנסת ב'רמת אהרן' בבני ברק, והציבור הנכבד מסלתה ושמנה של העיר בני ברק גדש את בית הכנסת לשמוע דברי התעוררות.

מרן הגר"נ, כדרכו, לא היה מאריך בדיבור. הוא עורר בקצרה עם דברי הרמב"ם על החובה לשפר את המעשים ולדעת כי מאת ה' הייתה זאת, ולא לומר כי הצרות הן 'מקרה', וכך הוא כעת בעת עצירת הגשמים, שחובתנו להשתפר במעשינו.

לאחר כעשר דקות לכל היותר סיים את דרשתו והכינוס עמד להסתיים. רבי נסים גופא ירד מארון הקודש, והקהל נעמד על רגליו כדי לצאת. ואז לפתע הושלך הס בבית הכנסת. מתברר, כי רבי נסים מעוניין להוסיף דבר ששכח לומר, וכי הוא עולה על מדרגות הקודש שנית. הציבור התיישב על מקומו, מבין כי דבר חשוב יישמע כעת.

מרן הגאב"ד עולה שוב על המדרגות, מוציא נייר מכיסו, ובעודו בידו פותח ומספר: "היום בבוקר מצאתי אצלי בתיבת הדואר מכתב מיהודי, הכותב לי שהיות והלילה תתקיים עצרת התעוררות בבית הכנסת הוא מבקש להעיר ולעורר דבר אחד או שניים, אשר לדעתו יש לעורר עליהם בפני הציבור. ברשותכם אקריא את הקטע הראשון מהמכתב", סיים מרן הגר"נ, והחל לקרוא את המכתב:

"היות ולאחרונה עורכים שמחות בבתים כמו שבע ברכות ואירוסין, והשמחה מתחילה בשעה מאוחרת, לא לפני עשר בלילה, ומסתיימת לתוך הלילה ואחרי חצות ליל - השירה והקולות מפריעים לשכנים. הרי בכל שכונה ובכל בניין אפשר למצוא ילדים הזקוקים לשינה,

אמי ע"ה נהגה להכין את כל צרכי השבת כשעה קודם כניסת השבת, והיה השולחן ערוך, והנרות מונחים במקומם, והילדים כבר לבושים בבגדי שבת, והיא עומדת ומצפה מתי יגיע הזמן שתוכל כבר להדליק נרות ולקבל את קדושת השבת. ומרגלא בפומיה שכאשר האדם יושב ומצפה לשבת, זה גופא מוסיף כבוד לשבת, וזו סגולה לזכות לבנים ובנות טובים וצדיקים

סגולות מיוחדות ממרן ראב"ד העדה החרדית, הגר"מ שטרנבוך שליט"א

"יְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם" (בראשית ה' ו')

מתי יגיע הזמן שתוכל כבר להדליק נרות ולקבל על עצמה את קדושת השבת. ומרגלא בפומיה שכאשר האדם יושב ומצפה לשבת, זה גופא מוסיף כבוד לשבת, וזו סגולה לזכות לבנים ובנות טובים וצדיקים - כשכר על חביבות וכבוד השבת, וזו גם עצה טובה להינצל מהכעס, שמצוי בבתים בשעה האחרונה שקודם כניסת השבת [אך כמובן יש להזהר לא להקדים להדליק נרות לפני הזמן].

סגולה לאריכות ימים

ליזכות את הרבים, שאז זוכה לתוספת חיים עבור הציבור הצריכים לו.

כן אמר הגה"ק בעל ה"דברי יואל" מסאטמאר זיע"א, וביאר שהקב"ה קוצב לכל אדם את מידת שנות חייו לפי מה שעליו לתקן בעולם הזה, שיש אדם שהוטל עליו בעולם הזה תפקיד שיוכל לעשותו במקצת שנים, ולכן אינו זוכה לאריכות ימים, שלאחר שסיים למלא את תפקידו הוא חוזר לעולם הנצח, אבל לפעמים הקב"ה משאיר את האדם בעולם הזה גם לאחר שנגמר שנות חייו שנקצבו לו, ומשום שאע"פ שמצד עצמו אינו צריך לחיות, אבל הוא חי מצד חשבון אחר - שאחרים צריכים לו כדי שידריכם ויחנכם לדרך ה'.

סגולה נוספת לאריכות ימים

לימוד המוסר הוא סגולה לאריכות ימים. כן מקובל אצלנו, והטעם

במספר "ארבעים יום" רצופין יש יסוד גדול, ובכתבי האריז"ל מבואר שאם שומר פיו ושותק ארבעים יום, זוכה למעין רוח הקודש. ומי שיש לו ח"ו צרה בפרנסה או בשידוכים או בבריאות וכדומה, קבלנו בעניין זה סוד ארבעים יום, והיינו שייכנס ארבעים יום רצופין לבית הכנסת יום יום, ויאמר ספר אחד מתוך חמישה ספרי התהלים, (וקל לקיימו בספר רביעי שהם פרקים צ-קז), ומקדים ואומר לפני תפילתו על מה שמבקש, והוא מנדב לצדקה אפילו פרוטה, וכשגומר אמירת תהלים יאמר עוד פעם את בקשתו, ויסיף שבל"ג כשישיע לו הקב"ה יאמר כל "נשמת כל חי".

וסיפרו לי הרבה אנשים ונשים שנושעו על ידי זה. והסגולה היא באופן שכניסתו לבית הכנסת כשבא להתפלל תהא אך ורק להתפלל על דבר זה לבד, ולפני שיאמר תהלים יתן או ינדב בפיו לצדקה, ולאחר שאמר את התהלים יתחייב בל"ג לומר 'נשמת' לכשייושע.

אמנם דע, דאף שפעמים רבות יש תועלת בסגולות שקבלנו מקדמונים, היינו כשהמצב הוא רק בגדר "פסק" בשמים שמקורו בראש השנה ויוה"כ, ואז בתחונות וכ"ש בבכיות מבטלין הפסק ונהפך לטובה, וכן מועיל לצרף לזה מסגולות המקובלים, אבל לפעמים זהו בגדר "גזירה" ממרומים, ואת זאת קשה מאד לבטל וצריך אז להפך את מעשיו להיעשות כאיש אחר, וזהו כוונת הפייטן בעשרה הרוגי מלכות (במוסף יוה"כ) שביקשו תנה לנו שלשה ימים שנדע אם "נגזר" הדבר ממרומים. ודברים אלו הם סתומין ונסתרים, והעיקר בעת צרה רח"ל הוא להתפלל לאבינו שבשמים לשפוך לפניו שיחו וצרתו והוא ברחמיו גוזר ומבטל.

סגולה לבנים צדיקים

לקבל שבת מוקדם הוא סגולה לזכות לבנים ובנות טובים וצדיקים - כשכר על חביבות וכבוד השבת.

אמי ע"ה נהגה בכל ערב שבת קודש, לגמור להכין את כל צרכי השבת כשעה קודם כניסת השבת.

והיה השולחן ערוך, והיין והחלות והנרות מונחים במקומם על השולחן, והילדים כבר לבושים בבגדי שבת, והיא עומדת ומצפה,

מסוים, וזהו סגולה שהמחלה תתבטל מאליה.

סגולה לרפואה:

להכין הבית נאה ומכובד לכבוד שבת מערב שבת בשעות הבוקר, כשהשולחן מכוסה במפה לכבוד שבת: הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל נהג, שמערב שבת בשעות הבוקר כבר היה שולחנו מכוסה במפה לכבוד השבת, וכבר היה ערוך על שולחנו יין וחלות מוכנים לכבוד השבת, וסיפר שקבלה בידו מזקנו שנתגלה לו בחלום, שדבר זה הוא סגולה לרפואה.

סגולה להצלחה בתורה:

בן תורה שמפקיר עשירית מזמנו כדי להשיב לאחרים את הדבר הקשה עליהם, ומסייע להם בהבנת התורה, זוהי סגולה נפלאה להצליח בלימודו [וכעין מעשר כספים].

והרבה בני ישיבות טועים, שנדמה להם שכיון שאין להם כסף ע"כ הם פטורין ממצוות צדקה, אבל האמת היא שאדרבה, בני ישיבות יכולים בנקל לקיים מצוות צדקה עליונה - שהיא צדקה ברוחניות, וכשמסייע לחברו בישיבה להבין איזה תוספות מוקשה וכיו"ב, אין לך מצוות צדקה כמוהו, וזוכה לברכה שמברך הקב"ה לנותני צדקה: "כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוקיך", וזו סגולה נפלאה מאוד להצליח בלימוד.

ומו"ר הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל סידר בישיבה חברת "עבודת הקודש" לבחורים מבוגרים, שהיו עומדים סמוך לבימה פעמיים בשבוע למשך כשעתיים, להשיב לצעירים מהם על מה שנתקשו בהבנה, ואמר שבזה מקיימים מצוות צדקה ברוחניות, שהיא הצדקה המעולה ביותר, והיה אומר שזהו מפתח גדול להצלחת הבחורים בישיבה, הן לצעירים והן לתורמים מזמנם.

סגולה לכוונה בתפילה: להתפלל בסידור ששם הוי' הקדוש נדפס במלואו ולא בשני יודין, דכשקורא בשם הקדוש, ממשיך קדושה מיחדת, וזו סגולה נפלאה שיכוון ותפילותיו יתקבלו.

סגולה שיתקבלו תפילות שמונה עשרה: לומר תחנון בנפילת אפים בכוונה ולאט. ואם מתפללין מנחה כראוי ואומרים תחנון בכוונה, סגולה גדולה לפרנסה (תשובות והנהגות כרך ג סימן נג).

סגולה לבית הכנסת שיהא מקום מסוגל לתפילה: אם הנודבים והמסייעים לבניין בית הכנסת, יתכוונו מתחילה לשם שמים, סגולה היא שהתפילות בביהכ"נ יהיו בטוהרת המחשבה ושיתקבלו.

סגולה שתתקבל תפילתו כשמתפלל על קבר צדיק:

יקדים ויאמר בפיו: "הריני נותן סכום פלוני לצדקה פלוני לעילוי נשמת צדיק פלוני שקבור כאן", ואז מעלין נשמת הצדיק שנוסף לו זכות, שעל ידו ובזכותו נתן איש זה צדקה, והצדיק מרגיש בזה מין חובה לשלם לו תגמול, ואז שעת הכושר להתפלל להקב"ה צרכיו

משום שכאשר האדם משתדל לשפר את עצמו ומכין את עתידו בעולם הנצח, הדבר מועיל לו שירחם עליו ה' להאריך ימיו ושנותיו כדי שיזכה לעסוק בתורתו ולעבדו, אבל אם יבטל את זמנו להבל וריק הוא מסכן את עצמו ואת עתידו, כי מי ערב לו שיזכה להאריך ימים בשעה שבלא"ה הוא מבזבז את זמנו להבל וריק.

סגולה לעשירות

קיבלנו שכשם שסנדקאות היא סגולה לעשירות, כך גם כל מי שמשלם הוצאות סעודת ברית מילה - וכ"ש אם הוא מוסיף גם להתעסק בגופו בהכנת סעודת ברית מילה, הרי הוא נחשב בזה כעין 'סנדק במקצת' וזוכה במקצת לסגולות האמורות בסנדק שזוכה לעשירות וכו', וראוי שבשעת הכנת הסעודה יאמרו "לשם סעודת ברית מילה" [והמעלה רבה יותר כשמשלמים הוצאות הסעודה לבן תורה, ומסייעים לו ע"ז לשקוד על תלמודו].

סגולה ליראת שמים

שמעתי מפי כ"ק האדמו"ר מגור רבי ישראל זצ"ל, שהזהירות כראוי מחלב עכו"ם היא סגולה ליראת שמים.

עוד סגולה ליראת שמים

קימה מפני זקן היא סגולה ליראת שמים.

סגולה להשיג יראת שמים: לומר מאה ברכות בכוונה.

דבר זה מפורש במה שדרשו חז"ל על הפסוק (דברים י' י"ב) "ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך", ודרשו חז"ל (מנחות מ"ג ע"ב) "אל תקרי 'מה' אלא 'מאה', מכאן שחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום", ומשמע מזה שהדרך לבוא ליראת שמים הוא על ידי אמירת מאה ברכות, וזהו כוונת הפסוק לפי הדרש - "ועתה ישראל 'מאה' ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה", והיינו שעל ידי אמירת מאה ברכות זוכים ליראת שמים.

סגולה להינצל מהמחלה הנוראה:

סגולה שלא ייפגע בו ובצאצאיו המחלה הידועה, למחות על ביזוי תלמידי חכמים (מפורש בגמ' שבעוון ביזוי תלמידי חכמים הקב"ה שולח מחלה בלי רפואה, ופירש הגרי"ש אלישיב זצ"ל דהיינו המחלה הנוראה שאין לה תרופה, ונראה שהמוחה בתוקף נגד ביזוי ת"ח, זוכה בעבור זה להינצל מהמחלה הזאת הבאה על עוון ביזוי ת"ח).

סגולה להינצל ממחלות:

קבלה בידינו, שהמברך ברכת אשר יצר בכוונה בכל פעם, ובפרט כשמזכיר שם שמים בברכה, הוא ניצול מכל המחלות - ומהמחלה הנוראה ה"י.

סגולה לרפואה:

אדם שקיבל איזו חולשה, לא יספר זאת לשום אדם בעולם לזמן

מעשה שהיה בשנת תשס"ט בעת 'ברכת החמה', עמד איש זקן בן 88 שנה, וגילה כי זו לו הפעם הרביעית אשר הוא זוכה לברך 'ברכת החמה'. מיהרו 'בעלי החשבון' ומצאו שבפעם הראשונה היה היהודי כבן 4 שנים. שאלו, וכי זכרון חד כל כך יש למע"כ, שהוא זוכר אשר אירע עמו בגיל 4, נענה הזקן: "את ברכת החמה דאז אזכור משום שבאותו מעמד ניגש אלי יהודי מבוגר, ונתן לי א קניפ (צביטה) בחזקה עד שכל גופי כאב"...

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על המעבר מתקופת החגים לימי החול

"את האלקים התהלך נח" (בראשית ו'ט')

'דבר חכמה' נפלא שמעתי מחכם וצדיק אחד, פיו מפיך מרגליות, בשמחת 'שבע ברכות', וכה היו דבריו: מעשה ביהודי מתושבי העיר לעלוב, שהיה נוסע מדי שנה בשנה לקראת הפסח להסתופף בצל רבו אשר התגורר בלובלין. בדרכו היה עובר בפרשת דרכים אשר היתה נחלקת לארבע דרכים, וכל דרך מוליכה לעבר עיר אחרת, ולמען ידעו עוברי דרכים 'את הדרך' ילכו בה' הציבו שם עמוד גדול ועליו תלו ארבע לוחות - לוח לכל רוח, ועליו נכתב שם העיר אשר הפונה שמה יגיע אליה, כגון 'לוח' לצד מזרח עליו נכתב באותיות גדולות 'ווארשא', והרי זה לסימן כי הרוצה להגיע לווארשא יפנה מזרחה, וכן העמידו לוח לצד צפון עליו הופיע תיבת 'לובלין', לקיים מה שנאמר 'תכין לך הדרך'.

אינך יודע לאיזה דרך לפנות, לימין או לשמאל... זכור ואל תשכח מאין באת... הלא יודע אתה מקור מחצבתך, באיזה בית גדלת, ואיזה 'חינוך' קבלת בו, ואם כן, הדרך בה הגעת עד הלום היא תשמש לך 'מורה דרך' כיצד להמשיך ולעלות במסילה העולה בית א-ל.

ולענייני יאמר: עומדים אנו בתחילת השנה, שימו על לבבכם 'מאין באתם', הרי זה עתה עמדנו בראש השנה, יום הכפורים, סוכות ושמחת תורה... כל אחד ואחד היתה לו התעלות לפי ערכו, הכל היו חפצים ליראה את שמך... וזכרון קדוש זה צריך לעמוד כנגד העיניים, ועל ידי זה נוכל להמשיך בדרך הנכונה מבלי להתבלבל...

וכך כתב הרה"ק ה'נתיבות שלום' ז"ע (ח"ב עמ' רכז): טבע האדם שממחרת היו"ט שוכח לגמרי מה שהיה, היכן היה אמש ומה היה הילוך מחשבתו, מה היו משאלות לבו בעת שרקד עם התורה 'אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי', ועל זה נאמר 'אסרו חג בעבותים', לקשור את החג בעבותות חזקים שלא יישמט מבין הידיים, ושתישאר חקיקה מהיו"ט לכל השנה.

ויתבאר ביותר על פי מעשה שהיה בערבי פסחים בשנת תשס"ט בעת 'ברכת החמה', שעמד איש זקן ושבע ימים בן 88 שנה, וגילה באוזני סובביו כי זה לו הפעם הרביעית אשר הוא זוכה לברך 'ברכת החמה', מיהרו 'בעלי החשבון' ומצאו שבפעם הראשונה היה היהודי כבן 4

והנה, באחת השנים ירדו גשמים עזים בכל ימות החורף וגם מקום הרוחות והשלגים לא נפקדו באותה השנה, וכשבא היהודי לקראת הפסח אל 'פרשת הדרכים' חשכו עיניו כי לא מצא כלל את ה'עמוד' עם הלוחות על מעמדו, והבין שנעקר ממקומו על ידי רוח סערה, ולא ידע אנה יפנה, האם למזרח או למערב, לצפון או לדרום, והמקום מדבר שממה אין יושב - 'עובר ושב אין' ו'מורה דרך' איננו, מה עשה, החל מחפש אחר העמוד עם הלוחות, ואכן, אחר חיפושים רבים מצאו מוטל על הארץ בתוככי הביצות, מתחת הררי שלג וקרח, כאבן שאין לו הופכין, ועדיין לא ידע מה לעשות, כי הגם שעלה ברצונו להעמיד העמוד על מקומו, אבל לא ידע לאיזה צד להעמידו. עד שפקח ה' את עיניו והבין, הרי 'זאת ידעתי' לענות על השאלה 'מאין באת'... כי ברור לי באיזו דרך הגעתי מלעלוב עד הנה, מעתה עלי להעמיד שוב את העמוד כשה'לוח' המורה על העיר לעלוב יפנה לאותו צד ממנו הגעתי, וממילא הכל יבוא על מקומו בשלום, כי אז גם שאר הלוחות יהיו מכוונים כל אחד כפי מה שהיה בתחילה, ואוכל להמשיך בדרכי ולהגיע למחוז חפצי לחיים לשמחה ולשלום...

וכאן פנה אותו 'דרשן' אל ה'חתן', ואמר לו: הנה זה עתה יוצא הנך לחיי המעשה, וכלשון הכתוב 'חתן היוצא מחופתו ישוב כגבור לרוץ עלי אורח'... ומתחיל לפסוע ולצעוד ב'ים הגדול', ומורא יעלה על ראשך כי

שנים ולא יותר, ושטחו תמיהתם בפניו, וכי זיכרון חד כל כך יש למע"כ, שהוא זוכר את כל אשר אירע עמו בגיל 4 שנים?

נענה הזקן: "לא ולא, אבל את ברכת החמה דאז אזכור משום סיבה מיוחדת, שבאותו מעמד ניגש אלי יהודי מבוגר ונתן לי אקניפ (צביטה) בחזקה, עד שכל גופי כאב מאותו הקניפ, מששאלתי, מה חטאתי ומה פשעתי, מה מע"כ רוצה ממני ומחיי, אמר לי היהודי: 'רצוני שתזכור עד אריכות ימיך ושנותיך, את המעמד הלז שאינו מתרחש בכל יום ויום, ואכן הוא פעל את אשר רצה'..."

ולדין יאמר, ביציאתנו מזמנים קדושים כאלו, ובכניסתנו לזמנים גבוהים בעסק התורה, הבה ניתן כל אחד לעצמו א גוטן קניפ (צביטה חזקה) - כלומר, קבלה טובה וחזקה כל חד וחד לפום דרגא דיליה, וזוה נזכה שהזמנים הללו יחקקו בקרבנו לאורך ימים ושנים טובות.

מעשה בלונדון

מעשה היה בעיר הבירה לאנדאן (לונדון) - ביהודי שהיה בעה"ב על כמה וכמה בניינים בשכונת גאלדרעס גרין, והיה משכירם לאחרים ומהם מקור פרנסתו. הלה היה מקפיד שלא להשכיר מדירותיו לגויים - כושים שחורים בהיותם ידועים כעם קשה - גנבים וגזלנים שאינם פורעים חובם בדמי השכירות... עד, שהגיעו זמנים קשים על העולם (לפני כשמונה שנים), וכל מסחר הנדל"ן ירד מטה מטה, ועמדו הרבה מדירותיו ריקניות משוכרים, באותם הימים בא לפניו 'גוי כושי' שרצה לשכור אחת מדירותיו.

הלה העמיד פני עשיר וסוחר גדול, ואף סיפר שתחת רשותו כמה וכמה חנויות מסחר, על כן הסכים היהודי והשכיר לו אחת מדירותיו שעמדו ממילא ריקם. עבר חודש ושניים גם שלושה וארבעה ואין קול ואין עונה, הנכרי נתגלה כגנב מומחה ולא אבה לשלם על שכירות הדירות אף לא פרוטה אחת...

משכלו כל הקיצין קראו היהודי ל'בית המשפט', בהגיע עת המשפט שמע השופט את טענתו ושאל את הגוי ומה 'תשובה' יש לך, ויען הנכרי ויאמר, שאינו צריך לשלם לבעליו כי מתחילה היו לו רק צרות בדירה - המים לא הוחמו מעולם, צבעם של קירות הבית היו מתקלפים בכל עת יותר ויותר, דלתות הבית הרעישו ברעש נורא מחמת החלודה, המים אשר בכיור היו דלוחים, בחורף שלטה הצינה ובקיץ שלט החום - וכי"ב הרבה מטענות ותירוצים שאי אפשר להוכיח שאין הצדק עמו. וכבר היה נראה ליהודי כי הוא עומד להפסיד במשפט - בפרט אחר שה'שופטים' שם ידועים כשונאי ישראל ולא עוד אלא ש'חוקי המדינה' מסייעים הרבה להגן על השוכרים, אלא שלא היה בידו לעשות מאומה...

עד ששאל השופט את הנכרי, האם פרעת את דמי השכירות לכה"פ פעם אחת, נזדעק הגוי: "לא ולא, וכי עלי לשלם על דירה כזאת?" אז נענה השופט: "אכן נודע הדבר, כי רמאי וגנב אתה, כי אם היינו רואים שבתחילה שילמת את חובך היה מקום לקבל את כל טענותיך, אך ברגע שמעולם לא שילמת, הרי לנו הוכחה מוכחת שמעולם לא היה בדעתך לשלם, וכל אלו הטענות אינן אלא תירוצים, כי אין ברצונך להוציא מכיסך אפילו שווה פרוטה, צא עתה ושלם לו מרישא ועד

גמירא מימי ישיבתך בזה הבית".

הגה"צ רבי אלחנן היילפרין גאב"ד ראדומישלא זצוק"ל שהיה דר בגאלדרעס גרין, היה מוסיף ללמוד ממעשה זה, על התשובה והקבלות אשר הננו מקבלים ע"ע בימים הנוראים והקדושים, כי אך עוברים הימים הקדושים ומיד מתחיל כל אחד עם תירוץיו - אם מענייני פרנסה וגידול בנים, או ה'חברותא' שאיננה טובה, הישיבה והכולל אינם טובים וכו', והנה אם 'שילם' לכה"פ בתחילת הדרך את קבלותיו יש מקום לומר כי אכן צדק יש בתירוץיו אלו, אבל מי שמיד בראשית השנה, כשעדיין לא קיים תשובתו כבר מוצא תירוץיו מדוע אין בידו להשלים קבלותיו, הרי"ז מטיל ספק כי מעולם לא היו קבלותיו באמת... איתא מהרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע (בשלח ד' ה' וירא) וז"ל: 'וכשהאדם מאמין שאין מקרה בעולם, רק הכל בהשגחה פרטית מן השמים, וכל ההווה ומתרגש בעולם אפילו תנועה קלה ואפילו צעדי רגליו ספורים בהשגחה, ואפילו עשרת אלפים צעדיו והילוכו של אדם - הכל הוא בהשגחה פרטית, כמו שאנו מברכין בכל יום בשם ומלכות ברכת 'המכין מצעדי גבר', אזי על ידי אמונה זו ניצול ממרה שחורה ועגמת נפש... כי על ידי שמאמין ששום דבר בעולם אינו נעשה על ידי רצונו של אדם, רק הכל בהשגחה מן השמים, ממילא לא יכעס ולא יתקצף ולא ירהרר', עכ"ל.

סיפר 'מרא דעובדא', כי ב"ב הלכה לקנות 'בגדים' להלביש את הילדים בבגדי יו"ט נאים וחדשים, ולאחר חיפוש וחיפוש מצאה את שאהבה נפשה, ונטלה ארבעה בגדים עבור 'ארבעה בנים' וניגשה לשלם עבורם. נתנה את ה'קרעדיט קארד' (כרטיס אשראי) והעבירו אותו על מנת לחייב את חשבון הבנק, אך 'חברת האשראי' לא נתנה 'אישור' והסכמה לביצוע העסקה.

מיד התקשרו לברר על מה יצא הקצף, שמא אין די מעות בחשבונם, אך באמת היה ברשותם לשלם, ומפני סיבה שלא נודעה לא 'קלט' המכשיר את ה'כרטיס' ולא הצליחה לקנות. ביקשה מהם שיניחו את הבגדים בתוך שקית במקום המשתמר עד שיביאו 'מזומנים ומצלצלים'. אך לא השיגה ידו של הבעל להביא 'שטרות' עד שכלתה רגל מן השוק... ונסגרה החנות. למחרת מיהר לילך לאותה חנות ולרכוש את הבגדים, אך 'משום מה' אחד העובדים שלא ידע ממאומה כבר סידר את החנות והשיב אותם למקומם הראשון, ואדהכי והכי כבר נקנו על ידי אחר ולא נשאר עוד ממין זה... והרבה צער ועגמת נפש היו לה, שכן היתה 'צריכה' להם ד"יקא, ואף קנתה אחרים המ'שלימים' דמות תבניתם...

בשבוע לאחר מכן הגיעה 'בשורה טובה' לאוזניה שב"ה התחדש ה'מלא' בחנות... ושוב הלכה לשם ואכן מצאה את הבגדים הללו, וכשנעמדה לשלם התברר לה שיש בשבוע זה 'מבצע' גדול, והורידו את המחיר בחצי... או אז נתגלה לה כיצד אותה רעה לא היתה אלא לטובתה, שלא תצטרך להוציא הרבה, ועד כמה סיבב הקב"ה בעולמו עבורה, הכרטיס לא עובר 'מטעם הכמוס'... העובד מסדר את החנות למרות שהניחו אותם למשמרת... בדיוק נגמר כל ה'סחורה'... וכל זה אך ורק בשביל שתקנה בשבוע שלאחריו במחיר זול.

עוד יש ללמוד ממעשה זה, כי נגזר ונקצב על כל אחד כמה 'הוצאות'

יוציא, ובכמה יקנה, ומן השמים נגזר עליהם להוציא סכום פלוני על מלבושים אלו, לא פחות ולא יותר, ומאחר שהגיעה לקנות בראשונה בשעה שהמחיר היה יותר מכאשר נגזר, אם כן לא היתה יכולה המכירה להתקיים... אלא הקב"ה עושה עלילות לקיים כל דבריו באמת ובצדק. והוכיח הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין ז"ע (צדקת הצדיק, אות ס"ו), שאי אפשר להשיג את השפע המוכן עבורו בלא תפילה, בב' ראיות: א. מאליהו הנביא, שהשי"ת הבטיחו לפני עלייתו להר הכרמל שידו תהיה על העליונה וינצח את נביאי הבעל, ואעפ"כ הוצרך אליהו הנביא להתפלל 'ענני ה' ענני'. ב. ממעשים בכל יום, שאף שבראש השנה כבר נגזר על כל אחד ואחד השפע לכל השנה, עדיין אנו שופכין לפניו שיח בכל יום, כי על אף הבטחת הטובה עדיין חסרה לו התפילה. הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב ז"ע (חידושי הרמ"ל אות פח) ביאר את התפילה 'ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת', ולכאורה מדוע עלינו להתפלל ע"ז, שבוודאי השי"ת אינו מקפח שכר כל בריה. אלא ביאורו, דמן השמים אין נותנים רק בהתעוררות מלמטה - בתפילה, וצדיקים אלו שבוטחים כל כך בה' עד שאינם מתפללים על כך, עליהם יש לנו לבקש ותן שכר טוב...

השפע מוכן

בדרך משל ומליצה אמרו, מעשה בתינוק שאמו הפקידתו בידי הבייבי סיטער (שמרטפית) והיה התינוק בוכה לגודל רעבונו, ותיטול הבייבי סיטער את הבקבוק שהכינה האם למאכלו ותשימהו בפי התינוק, אך הלה הגביר בכיו וזעקותיו עד לב השמים... ואין איש יודע על מה יצא הקצף והבכי, מכיוון שכן, אף הבייבי סיטער פתחה בבכי אחר שלא ידעה להשית עצות בנפשה, כך נמשך הבכי למשך כמה שעות... עד... ששבה האם לביתה וראתה את הנעשה, נטלה את הבקבוק וראתה שלא ניקב החור בראש הבקבוק - והיאך יאכל התינוק? נקבה האם חור קטן, הכניסה הבקבוק בפי התינוק שמיד אכל את מאכלו, ואחר גמרו נרדם וישן שנת ישרים וליהודים הייתה אורה...

והנמשל פשוט **השפע מוכן ברוב טובה** אלא שעל האדם לנקב בעצמו את ה'חור' דרכו יריקו עליו את השפע הגדול, ונקב זה היא התפילה... ויתבאר ביותר, עפ"י מה ששמעתי, מעשה באיש שבגדלותו הודה אשר בקטנותו כעס וקצף עד מאד על בוני הדירות, שלא התחשבו בו כלל, עד שכאשר ברצונו להדליק את החשמל, עליו ליקח כסא ולעלות עליו ללחוץ על ה'כפתור', וכן כאשר חשקה נפשו בכוס קפה נזקק הוא להביא סולם ולעלות עליו להדליק את הקומקום החשמלי וליטול את הקפה והסוכר מהארונות הגבוהים, ומלבד חוסר הנוחות בדבר הרי סכנה בדבר שעלול הוא ליפול מהסולם...

לאחר שהתבגר עוד הבין שבכוונה תחילה נעשה כן הבניין, כי הבית מיועד הוא לשימוש המבוגרים ולא בעבור שימוש הילדים, ואם ברצונו להדליק חשמל או להכין כוס קפה - עליו לבקש זאת מאביו. והרי זה ממש ציור חי על כל ענייני העולם, שהקב"ה יצר וברא את העולם בעבורו ולא בעבור ה'ילדים', ואם ברצונו להשיג דבר מה, עלינו לפנות אליו ולבקש זאת ממנו, אולם אם ננסה להסתדר לבד אזי עלולים אנו ליפול ולהתהפך...

בא וראה כמה גדול כוחה של תפילה, וכה היה מעשה כפי ששמעתי מבעלי המעש: אחד האברכים בבית שמש חיתן את בתו הכלה בכ' סיון תשע"ח באולמי פאראנד שבבית שמש. אותו אברך אין הפרוטה מצויה בכיסו בלשון המעטה, ובקושי גדול התארגן להוצאות הנישואין. מגודל הלחץ זו הדחק הודיע לבתו שלא יוכל לשכור כיסא-כבוד לכלה כנהוג, התחננה אליו הכלה באומרה כי מתביישת היא שלא תהא ככל חברותיה, אך האב שנשאר ב'צריך עיון' גדול בשאלת כסף מנלן... הודיע לה ש"תם הכסף ולא נשאר בלתי גווייתנו לעורנו, אך זאת אומר לך, עד עתה דיברת עם **האבא שלך שבארץ** שאין בידו לעזור, מעתה דברי עם **אביך שבשמים** אשר לו הכח והיכולת... ואכן בשבת שקודם הנישואין נטלה הכלה ספר תהילים לידה, והתחננה בדמעות שלישי: 'אבי שבשמים, הזמן לי כיסא מכובד ליום נישואיי'...

בהגיע יום המיועד הגיעו לאולם, והנה **מוכן כיסא לכלה מעוטר ומעוצב בפרחים ססגוניים אשר לא שזפתם עין ומקושט בבלונים, כמנהג בעלי בתים חשובים שבחשובים**. ויהי לפלא מאין 'נחת' לכאן כיסא זה, ומי הזמינו הנה? עד שנתברר גופו של דבר, שהנה באותו אולם יש שתי קומות, שמחת נישואי הכלה דגן נערכה בקומה התחתונה ואילו בקומה למעלה חיתן יהודי תושב חו"ל אשר איש אמיד הוא. הלה הכין חתונה ברוב פאר והדר כברכת ה' אשר נתן לו, אף לא שכח להזמין כיסא מפואר לכלה, ולא זו בלבד אלא ששכר בכסף מלא 'מפיק אירועים', אחד שתפקידו ומקצועו לארגן את השמחה על הצד היותר טוב ולבדוק שלא חסר מאומה.

והנה אותו היום כ' בסיון היה, ויש הנהגים שלא לערוך נישואין ביום זה, ויש שאין מקפידים על כך, 'ידידנו' מבית שמש אינו מהנהגים להקפיד, ועל כן תיכנן להעמיד את החופה קודם השקיעה, ואילו בקהילתו של היהודי מחו"ל מקפידים שלא לחתן בו ביום, על כן היה בדעתו להעמיד את החופה בלילה לאחר זמן רבינו תם. שעתיים קודם החופה שלאחר זמן ר"ת שלח המחזות מחו"ל את בנו לבדוק שהכל מתנהל כשורה, שולחנות ערוכים וכו', הלה הגיע לאולם ומה מאוד השתומם שאין זכר לכיסא, וכדי ביזון וקצף, מיד התקשר לאביו לספר לו על ה'אסון' הנורא... הלה הרים טלפון נזעם אל המארגן בטענת למה רימיתני... ואיה הכסא? השיב לו המארגן איני יודע מה אתה סח, הכסא עומד על מקומו ועל מכונו, מוכן ומזומן לצורך הכלה המהוללה. הרימו קולות זה על זה... עד שהתברר שהעמידו את הכסא בטעות בקומה התחתונה... שלחו מיד להוציא אותו מהאולם למטה ולהעלותו למקומו המיועד, אך כשהגיעו ראו כבר את הכלה מגיעה לאולם (שהרי חופתה נערכה קודם השקיעה, שעתיים לפני החופה השנייה), כמובן שלא היה שום 'טעם' להשבית את השמחה ולבייש כלה בחופתה, אלא תיכף ומיד הזמין המחזות מחו"ל כסא נוסף, והכל על מקומו בא בשלום. אתה הראית לדעת כיצד דמעותיה לא שבו ריקם, ופעלו עבורה כסא הראוי למלכים...

אמנם שומה עלינו ללמוד ממעשה זה שלא להסתפק במועט... שהרי הייתה יכולה לפעול לעצמה דירה שלימה לצורך מגוריה לאורך ימים ולא רק כסא לכמה שעות, היום כאן ומחר... אך בתנאי ש'נצחק'...

(קטעים מלוקטים מתוך באר הפרשה - בראשית ע"ט)

**"מה אתה יודע לעשות?" , התעניין החזון איש, "אולי למדת משהו?";
"לא", השיב המסכן, "אינני יודע דבר...". "ואולי לשיר אתה יודע?", נשא
אליו ה'חזון איש' מבט מצפה. "הו, כן!". "אני יודע לשיר!". "בבקשה,
השמע לי את קולך; תשיר משהו...". היהודי נשא קולו בשיר וה'חזון איש'
מרקד בפניו ומנענע במקלו!**

מרן הגראי"ל שטיינמן על גדלותו של מרן ה'חזון איש' זי"ע

"נח איש צדיק" (בראשית ו', ט')

רבינו הרבה לדבר על גדלותו הנוראה של ה'חזון איש' ועל יגיעתו העצומה בתורה. "אין מי שידמה ל'חזון איש'", הוא אמר. "אפילו הוא עצמו בסוף ימיו היה מתפלל ומשתומם כיצד היה בו כוח להוציא חיבורים כאלו". והוסיף רבינו עוד: "אחד הדברים שיש להתפעל ממנו הוא, שבספריו הוא עומד על כל דבר ודבר".

עוד בצעירותו של ה'חזון איש' באה אמו אל ה'חפץ חיים' וביקשה שיברך את בנה. נענה ה'חפץ חיים' ואמר: "בנך לומד יותר ממני...". רבינו הזכיר את דברי מרן הרב שך זצ"ל, שאמר כי בדורות האחרונים היו שניים שידעו ש"ס: הרב מבריסק וה'חזון איש'. "וצדקו מאד דבריו בזה", ציין.

הוא הצביע על חסד ה' המופלא עם יהדות ארץ ישראל בכך שה'חזון איש' עלה לארץ והשתקע בבני ברק: "מה דחף את ה'חזון איש' לעלות לארץ? למעשה לא הייתה לו סיבה לעלות יותר מלשאר גדולי התורה שנשארו באירופה. אלא משמים דאגו שה'חזון איש' יקבע את משכנו כאן בארץ כדי לחזק את היישוב החדש ולהחדיר בו את שמירת המצוות התלויות בארץ - שמיטה, תרומות ומעשרות וכדומה.

"כי כשעולם התורה צריך משהו", סיכם רבינו, "שולחים אותו משמים".

ה'חזון איש' עשה מהפכה של ממש בעולם התורה. "זכורני כשהייתי קטן - כולם קידשו בגביע של שבעים גרם", מעיד רבינו. "היום - כמעט אין להשיג גביעים בגודל כזה... זה כוחו של ה'חזון איש', שהצליח לשנות את מנהג רוב העולם".

בשלהי שיחה בנושא יגיעת התורה מתוך הדחק הגיב רבינו לשאלה צדדית של פלוני:

"אתה שואל איזו גדלות ראו אצל מרן ה'חזון איש'? האם אתם מחפשים לראות מופתים? כשרואים אדם שכל מהותו היא ללא נגיעות, בלי שום עניינים של עצמיות - שום דבר - האם לא זו 'גדלות' מוירעדיגע יגיעת התורה! ולחיות רק בפחד מהקדוש ברוך הוא, מתוך עדינות וענווה גדולה - ותמיד היתה לו אותה ענווה ואצילות! וביגיעתו הנוראה בתורה מבחינים בעליל גם בספריו".

לו היו עוד כמה "חזון אישים"...

אמר רבינו:

"ה'חזון איש' כתב שאם היו לומדים תורה לאמתה היו מצילים את העולם מהרהורי כפירה. ובאמת ה'חזון איש' עצמו - אשר מי כמוהו למד תורה לאמתה - זכה לעשות מהפך גדול". "אוי!" נאנח רבינו, "לו היו לנו עוד כמה 'חזון אישים' לא היינו צריכים לערוך פעילות לקירוב רחוקים...".

הכל מהתמדת התורה

בקובץ אגרות (חלק א' אגרת קנג) כותב ה'חזון איש' את המשפט המפורסם:

"העונג היחידי הוא לי לעשות רצון קוני, ואין לי צער יותר גמור מכישלון בעוון".

כיצד הגיע לדרגות נפלאות שכאלו? לרבינו יש תשובה על כך: "הכל בא מחמת התמדת התורה העצומה שלו".

כשהוציא ה'חזון איש' את ספרו הראשון על מסכת נדה, הוא שלח אברך שיראה את הספר לגדול ממינסק לבקש את הסכמתו.

הגדול ממינסק הסתכל בכתבים ואמר: "זה נראה כגנוב מכתביד של אחד הראשונים...".

כשחזר האברך וסיפר את הדברים ל'חזון איש' היתה תגובתו: "נו, אז כבר קיבלתי הסכמה...".

הוא נולד בעיר החילונית תל אביב, למשפחה שאורח חייה היה רחוק מאוד מהיהדות החרדית. שנה אחת החליטה אמו לחגוג את חג שמחת תורה בעירנו בני ברק. בליל החג הגיעו בני המשפחה לקרית ויז'ניץ בשעה שכ"ק מרן אדמו"ר ה'ישועות משה' זי"ע התחיל בעריכת השולחן הטהור אשר לפני ה' בהיכל בית המדרש הגדול...

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על ההשפעה הגדולה של הארת פנים

"את האלקים התהלך נח" (בראשית ו'ט)

הארת פנים שהרימה נפשות מאשפתות

אחד מענפי חובת הזהירות בכבוד הזולת הוא, שכל איש יהודי ישתדל תמיד לשים לב ולראות האם יש בסביבתו אדם הנצרך להארת פנים או למילה טובה של עידוד. לכאורה זוהי פעולה פשוטה, אולם לעתים יש בה הצלת נפשות פשוטו כמשמעו.

יודע אני בידיעה ברורה ממעשיות מהימנות על יהודים פשוטים ששמו לב למתרחש סביבם, ובזכות ערנותם הצליחו בסייעתא דשמיא להציל עולמות שלמים.

אספר מעשה אחד, את פרטיו ופרטי פרטיו קיבלתי לאחרונה במכתב, כתוב בכתב-יד בעל המעשה:

כותב המכתב נולד בעיר החילונית תל אביב, למשפחה שלא חונכה את צאצאיה על מבועי החסידות ואמונה בצדיקים, ואורח חייה היה רחוק מאוד ממסורת דרכה של היהדות החרדית.

שנה אחת החליטה אמו לחגוג את יום חג שמחת תורה בעירנו בני ברק, כדי להשתתף ולחוות את מעמדי ההקפות בצל מקהלות החסידים וראשי הישיבות. בליל החג הגיעו בני המשפחה לקרייתנו המעטירה, קרית ויז'ניץ, בשעה שכ"ק מרן אדמו"ר ה'ישועות משה' זי"ע התחיל בעריכת השולחן הטהור אשר לפני ה' בהיכל בית המדרש הגדול.

הנער הגיע לכאן עם אמו, וראה את החסידים עומדים צפופים בחרדת קודש. הוא לא הבין את משמעות השעה הנעלה ואת הוד נשגבות קדושתה, ובכל זאת נכנס להציץ ולראות את הקולות ואת הברקים... הוא נעמד בפנית בית המדרש כשעיניו עוקבות בהשתאות ובדריכות אחר מהלך עריכת השולחן.

תוך כדי עמידתו בפניה ניגש אליו אברך מאברכי אנ"ש, הושיט לו ידו לשלום בחיוך ובהארת פנים, שאלו לשמו ולמוצאו, התעניין היכן הוא מתאכסן, ואף הסביר לו את משמעות המעמד הגדול, כשהוא מצייע לו לבוא ולעמוד לידו בכל עת עריכת השולחן.

למחרת, ביום החג התכוונה המשפחה להתפלל ולחגוג את ההקפות בבית מדרש אחר בעיר, אולם הנער ביקש מאמו שתתיר לו ללכת

להתפלל בוויז'ניץ. האם הסכימה לבקשתו, והנער נכנס להתפלל בבית המדרש של ויז'ניץ, בעוד אמו עולה לעזרת הנשים ונעמדת על-יד המחיצה כדי לעקוב אחר בנה היקר והתנהגותו.

והנה ממקום עמדה היא מבחינה באברך שניגש אל בנה ומדריך אותו בסדרי התפילה על כל צעד ושעל, ואף לוקח אותו לעמוד לצדו בשעת ההקפות, ובשעת ההקפה השייטת, כשכל האבות מרכיבים את בניהם על כתפיהם, הוא מרכיב גם אותו על כתפיו כדי שייטיב לראות את המעמד, על-אף שהילד היה לבוש במלבוש שונה משאר ילדי אנ"ש תושבי השיכון.

בערוב היום, כשהסתיימו ההקפות, צעדו האם ובנה למקום אכסנייתם, והבן סיפר לאמו בהתרגשות ובהתפעלות על מאורעות היום המרומם שחווה בצל הקודש, ותיאר לפניו את התענוג הגדול ואת ההנאה העצומה שהיו מנת חלקו במשך כל שעות היום.

אמרה לו אמו: "דע לך ילדי היקר, שמלכתחילה לא תכננתי להתפלל בבית מדרש זה כלל, ורק מחמת רצונך עשיתי זאת, אבל כשראיתי בשעת ההקפות את האברך ניגש אליך ומרכיב אותך על כתפיו, בלי להתייחס למבטים התמוהים שוודאי יופנו אליו עקב לבושך השונה, אמרתי בלבי: 'אם נמצאים בקהילה קדושה זו אברכים יקרים כאלו, שלבם רגיש לתחושותיו של ילד זר, והם מסכימים לותר על נוחיותם כדי לתת לו הרגשה טובה ומחממת, סימן שדרכה של היהדות החרדית היא הדרך המובחרת, והשקפתה היא השקפת התורה

האמתית והיחידה. בעקבות כך החלטתי עתה בהחלטה נחושה, שאנו עוזבים את תל אביב ועוברים לגור כאן בעיר בני ברק, ואף אשלח אותך להתחנך במוסדות החינוך השייכים לקהילה קדושה זו, כי רצוני לראות אותך גדל ופורח בתוך כרם מפואר ויקר ערך זה!". ואכן כך עשתה האם ועברה לגור בעירנו, כשהיא מעבירה את בנה לחינוך תורני חסידי. לשמחתה גדל הבן ושגשג בתורה וביראת שמים, עד שאחד מחשובי החסידים בחר בו לחתן לבתו, והם הקימו את ביתם על אדני התורה והיראה. כיום זוכה הוא לראות את בני היקרים כשתילי זיתים סביב לשולחנו, כולם אהובים, כולם ברורים, ומתחנכים בדרך התורה והמסורה.

הנה לנו סיפור מיוחד המוכיח כיצד פעולה פשוטה של אברך אחד ופעולה פשוטה נוספת של אברך שני הצילו נפשות והכניסו לכרם עדת יראי ה' משפחה שלמה, ונתקיים בשני אברכים אלה "יש קונה עולמו בשעה אחת" פשוטו כמשמעו ללא שום גוזמה. ומקנא אני בחלקם בגן עדן, שזכו בשימות לב של כמה דקות לבנות עולמות ולהציל דורות שלמים העתידים לעמוד מביתו המבורך של אברך יקר ערך זה.

ללמדנו כמה חשוב ונחוץ שיהיה כל יהודי ערני ומשים לב בתמידות לכל הנעשה סביבו, ובעת הצורך יפנה את תשומת לבו למי שנצרך להארת פנים, ימלא לו מבוקשו ויתייחס אליו בחיוך ובהארה מתוך כבוד הדדי לאיש יהודי מזרע אברהם, יצחק ויעקב, ואין שיעור וחקר לעוצם מעלת הפעולות הללו ולנשגבות חשיבותם לפני הקב"ה.

הארת פנים לכל אחד

דגש מיוחד יש לשים לב על הארת פנים לזולת. פעולה זו הינה מעיקרי מצוות אהבת ישראל ותועלתה רבה לאין ערוך, בפרט כאשר אפשר להוסיף לה מילה טובה או דברי חיזוק לזולת. חז"ל הקדושים הגדירו את הארת הפנים כצדקה המובחרת ביותר, כמו שאמרו (בבא בתרא ט:): "כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות, והמפייסו בדברים מתברך ב"א ברכות". ועוד אמרו (כתובות קיא:): "טוב המלביץ שיניים לחברו יותר ממשקהו חלב".

הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן ז"ל ע"ע נהג להקפיד לשאול בשלום כל אדם מדי בוקר, והתעניין אם כבר סעד סעודת שחרית. פעם אמרו מקורביו, כי אין זה לפי כבודו לשאול שאלה כזו, ומוטב שישאל אם כבר התפללו.

אמר להם: "הרי להתפלל במקומם איני יכול, אבל סעודה דשנה יכול אני לספק להם. אם ישיב לי אחד שלא סעד, ואכניסנו לביתי ואערוך לפניו שולחן, ואולי אפילו אציל נפש ישראל מחרפת רעב".

פעמים רבות פעולה קטנה של הארת פנים לזולת הצילה דורות שלמים מרדת שחת והשיבה לב בנים לאביהם שבשמים.

אחד מגדולי ראשי הישיבות נפגש עם מורו ורבו שלימדו בשנות בחרותו ואמר לו: "יידע נא מר, שבזכות בחור אחד מבני הישיבה דאז זכיתי למה שזכיתי, והנני כיום מרביץ תורה לתלמידים".

והוא סיפר: "ביום בואי לישיבה בטרם הספקתי לקלוט מה קורה סביבי, ניגש אלי אחד מן הבחורים המבוגרים ואמר לי: 'שלום עליכם

חברי היקר, אמנם איני מכירך עדיין, וגם איני יודע את שמך, אבל דע לך, שבחרת את הבחירה המעולה ביותר כשנכנסת ללמוד בישיבה זו. אין לך מושג איזה ראש ישיבה יש לנו, וכמה מעולים וטובים הם חברי הצוות כאן!", ואז הוסיף ואמר: 'אם חסר לך משהו, או שאינך מסתדר באיזה ענין, פנה אלי ואני אשתדל לעזור לך ככל האפשר'. "בזכות אותו תלמיד", סיים ראש הישיבה, "התחלתי את ה'זמן' ברגל ימין, וברוך ה' שקדתי על תלמודי מתוך הנאה וסיפוק, עד שהביאני ה' למעמדי היום".

סביר להניח, כי אותו בחור פשוט לא ידע מה הוא עושה בדיבורים הפשוטים שלו כלל. מן הסתם הוא לא התכוון ליותר מאשר הארת פנים פשוטה לבחור נבון המתבלבל מהווי הישיבה החדשה שלו... אבל דבריו הצליחו לעשות פירות כאלו, שעד עצם היום הזה יש בהם תועלת לעולם התורה!

כל אחד צריך לשים לב לכך. אין לך אדם מישראל שאינו זקוק לאוזן קשבת וללב מקשיב. הצורך הזה הוא נחלת הכלל ממש - ילדי תלמוד תורה עולי שנים, בחורי ישיבה קטנה והמתבגרים בישיבה גדולה, אברכי כולל צעירים או מבוגרים, או אנשים עמלי יום המתפרנסים מיגיע כפם. כולם, בלי יוצא מן הכלל, זקוקים למילה טובה ולאוזן קשבת, וכאשר אחד מחבריהם משכיל לספק להם זאת הרי בכוחו להפוך עולמות מקצה לקצה ולגרום תועלת רבה וגדולה, שלפעמים יכולה להיות לה השפעה על הדורות הבאים.

איך יצליח האדם להחזיק מעמד בעבודת הקודש הזו - להאיר פנים לרעהו בכל עת מצוא ולראות תמיד את הטוב שבזולתו? העצה היא, שיחקוק בלבו שעיקר הכל הוא לאהוב כל יהודי אשר מזרע ישראל הוא באהבת נפש ללא כחל ושרק. אהבה גדולה שאינה תלויה בדבר, אלא רק בגלל היותו יהודי.

כשישנן זאת כל אחד לעצמו, פתאום יבחין כי הוא מתחיל באמת ובתמים לאהוב כל אחד ואחד מחבריו באהבה גדולה ללא מצרים, ויהיה לו קל ונוח למצוא בהם את מעלותיהם הטובות, להאיר להם פנים, לעודד ולרומם אותם.

"המלכת את חברך בנחת רוח?"

כל אחד מאתנו מחויב לדעת מה גדול כוחה של הארת פנים לאיש ישראל, עד כי איתא במדרשים (הובא ב'ראשית חכמה' שער היראה פי"ב) וזה לשונו: "... שואלים אותו: כלום עסקת בתורה ובגמילות חסדים, והמלכת לקונך שחרית וערבית, והמלכת את חברך בנחת רוח?".

מבואר, ששאלה זו - "המלכת את חברך בנחת רוח?" - היא אחת השאלות הראשונות שנשאל כל אדם בשעה שעולה לפני בית דין של מעלה.

והמשמעות של "המלכת את חברך" היא, שלא די בכך שנוהג בחברו כבוד אלא צריך 'להמליך' אותו עליו, לשמוע בעצותיו ולהימלך עמו בכל דבר ודבר.

כמו כן, שומה עלינו להקדיש תשומת לב ומחשבה להוראת המשנה (אבות ב, י): "יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך", ופירש רבינו יונה:

**בכולל פוניבז' היתה תקופה קשה שלא שילמו, ואם שילמו נתנו מעט.
בשעתו ישבו לידי שני אברכים. אחד מהם עזב והלך ללמוד בכולל
ששילמו טוב, אך למד שם הרבה פחות טוב ממה שלמד בכולל פוניבז'.
לאחר כחודש הוא סיפר לי, כי בראש חודש הראשון שקיבל את התשלום
הגבוה מהכולל החדש, רוב הסכום הלך לפיצוץ בצינור בבית...**

ממידת הבטחון של הגאון רבי בן־ציון פלמן זצ"ל, בעל ה'שלמי תודה'

"וְהָיָה עֲלֶיךָ יְזִית טָרֶף בְּפִיָּה" (בראשית ה, יא)

**"אמרה יהיו מזונתיי מרויחן כזית בידו של הקב"ה ולא ממוקין כדגש בידו
בשר ודם" (כ"ז)**

ר' בן־ציון חזר ואמר פעמים רבות, כי רבי נחום מהורודנא זצוק"ל אמר תמיד, כי ניסה הרבה פעמים למצוא ולהבין בדרכים פשוטות את דרכי הפרנסה ומצא את עצמו טועה, ונכח תמיד כי יד ה' מנווטת ונכנסת לו בתוך החיים בדרכים לא טבעיות־סטנדרטיות. הוא מרוויח משם ומפסיד מכאן, מתאמץ שם ומרוויח ממקום אחר. בדק ובחן וראה כי אנשים מנסים לשלוט בפרנסה שלהם וללא הצלחה. המפתח כל העת בידי הקב"ה. לשונו של רבי נחום מהורודנא: **"אבל תמיד מצאתי יד ה' גלויה ובולטת כל כך, עד כי אין בהם שום דבר מדרכי הטבע, וכל בן דעת יודה כי מה' היתה זאת. וזהו שנאמר בגמרא 'קשים מזונותיו של אדם כקריעת יום סוף'".**

משל המשיל ה'חפץ חיים', אמר ר' בן־ציון לאברך הטרוד בדאגותיו. עני מרוד צעד בדרך מעיר לעיר ונשא על כתפו שק מלא תבואה, עשרה וחצי ק"ג. חלפה לידו כרכרה של איש נדיב. היא נעצרה והנדיב הציע לו להניח את המשא הכבד על העגלה.

שמוח העני מאוד. הוא מיהר והוציא מן השק קילו וחצי ממשאו, משקל שלא קשה לו לסחוב, והעביר לתוך שקית קטנה, ובשק נותרו תשעה ק"ג, אותם הגביה והניח בעגלה בתודה. חיך האיש שבכרכרה ואמר לו: **"פלא לי עליך על שאתה חושב שאני מקפיד על הק"ג וחצי. אם תשעה ק"ג אני מעלה על העגלה, וכי ק"ג וחצי נוספים - דבר קל שכזה - אתה חושב שאני מקפיד עליו?! אם כבר אז כבר... תניח הכל ואני נוסע".**

חיך ה'חפץ חיים': כאשר שואלים בחור בן עשרים שמתארס כמה הם דמי הנדוניה שקיבלת? הוא ישיב בסיפוק: **"קיבלתי נדוניה נכבדה, שאוכל לחיות ולהתפרנס ממנה שלוש וארבע שנים אפילו אם לא יזדמן לי שום עסק לפרנסתי".**

שואלים אותו, ומה תעשה בארבעים ושש שנים הנותרות עד תשלום שבעים שנה (שהוא בדרך־כלל מספר חיי האדם)? יענה ויאמר: **"אני בוטח בה' שיזמין לי עסק או כל סיוע אחר, שאוכל להתפרנס מידו הרחבה".**

ממש פלא עליו. כיוון שסוף סוף הוא מוכרח לבטוח בה' שיעזור לו ויכלכלהו - אותו וכל אנשי ביתו - 46 שנים, כבר יכול הוא לבטוח בה' יתברך שיפרנס אותו מידו הרחבה גם בשנה־שנתיים הראשונות! וזה שאמר הכתוב **"השלך על ה' יהבך (את כל המשא שלך) והוא יכלכלך"**, היינו שלא ישאיר לעצמו גם לא ק"ג וחצי, כיון שבעל כורחו מוכרח בסוף לבוא לידי מידת הבטחון, אם כן שישליך על ה' את כל החבילה, ואז בוודאי כאשר יבטח בו באמת **"הוא יכלכלך"**. נמצאנו למדים, שככל שהאדם מתחזק ומשליך את יהבו על ה', ובוטח בו באמת ובכל לבו, כך הוא זוכה ורואה בישועתו של מקום.

הקופה של האברכים והנסים ללומדי תורה

אברך נכנס להתייעץ עם ר' בן־ציון, האם לעבור מכולל אחד למשנהו. השיב לו ר' בן־ציון בסיפור.

"בכולל פוניבז' היתה תקופה קשה שלא שילמו, ואם שילמו נתנו מעט. בשעתו ישבו לידי, סיפר ר' בן־ציון, "שני אברכים. אחד מהם עזב והלך ללמוד בכולל ששילמו טוב, אך למד שם הרבה פחות טוב ממה שלמד כאשר ישב בכולל פוניבז'. ולאחר כחודש הוא סיפר לי, כי בראש חודש הראשון שקיבל את התשלום הגבוה מהכולל החדש, רוב הסכום הלך לפיצוץ בצינור בבית. לכן החליט מיד לשוב ל'עניות' של כולל פוניבז'".

האיש נבהל והיה מוטרד מכך במיוחד, כי פרנסתו הייתה בנויה מהסעות וסיפר לי בצער על פרטי המקרה. יעצתי לו שייתן סכום כסף לצדקה ושיקבל על עצמו להוסיף בלימוד כרבע שעה נוספת מדי יום ביומו - "ובזכות שאתה מוסיף בלימוד התורה, בכוח התורה הכל יהיה בסדר". הוא אכן נתן צדקה והתחיל במהלך של הוספה בלימודיו. בתאריך המיועד התייצב בעל הרכב בבית המשפט. השופט המתין לשוטר שייכנס אך השוטר לא הופיע. השופט כעס ואמר שלאחרונה זו כבר פעם שניה שהשוטר עושה לו את זה - שאינו מגיע לדיון בתביעה שהוא תבע. השופט פסק לנהג קנס קטן ושחרר אותו מכל תביעה. זה הכוח שמקבלים כאשר לומדים תורה ונותנים צדקה, כל אחד יכול להיושע בכוח התורה. ולאברכים עוד יותר - יש להם את כוח התורה בתמידות.

כל אחד והפעקאלע שלו

יהודי התאונן פעם קשות באוזני ר' בן־ציון כי אין לו פרנסה מסודרת והוא מתגלגל פה ושם. "אני מקנא בבעלי היכולת שארנקם מלא בממון", התאונן. סיפר לו ר' בן־ציון, כי "מרן רבי אהרן לייב שטיינמן שב מכמה ביקורים בחו"ל למען הכלל, והוא סיפר לי כי נכנסו אליו גבירים יקרים מרחבי תבל לשוחח ולשפוך לב. והנה איש אחרי איש מהם סיפרו וביקשו ברכה על צרות פרטיות שיש להם, לכולם. והם לא התאוננו על צרות סתם של מה בכך, אלא להיפך, רח"ל". אמר ר' אהרן לייב בפנים כאובות, ברחמים ובצער: "לא שווה בכלל להיות גביר! אמנם כסף יש, אבל כאלו צרות אחרות כנגד זה, שכבר יותר שווה שהצרה תהיה במחסור הכסף". סיים ר' בן־ציון בשם אחד מהגדולים, כי אדם המקנא בחברו בדבר מוצלח שיש לו עליו להסתכל על כל מה שיש לחברו, גם על הצרות והסבל שיש לחברו, ובאופן כזה כל אחד ירוץ ויהיה שמח לקבל את מה שיש לו, שזה כלום לעומת הנסיונות והפעקאלע שיש לשני. (מתוך הספר 'ספר ללא שם')

המשיך ואמר לו: "לפיכך הכלל הוא, שצריך לתת את הדעת לא על גובה המלגה דווקא, אלא האם הלימוד בכולל השני יהיה כמו בכולל הקודם. שאם כן בבקשה תעבור לכולל ההוא, אבל אם תלמד שם פחות טוב אל תעבור. כלומר, שהלימוד יהיה מרכז השיקול, הכסף וכל השאר הם כבר יבואו מהקופה המיוחדת שמייעדים בשמים לאברכים עמלי תורה".

בקודש הקדשים התרחש בתמידות נס גדול, "שהארון לא היה מן המניין", כפי שנאמר בגמרא בכמה מקומות. שלמרות שמידת בית קודש הקדשים עשרים אמה על עשרים אמה, נמצאו עשר אמות לצד אחד של הארון ועשר אמות לצד השני של הארון, כאילו שאין ארון, מפני שהיה נס תמידי במיקום הארון. ולכאורה אין זה מובן, הרי תכלית בית המקדש הוא קודש הקדשים, ותכלית קודש הקדשים היא הארון, אז אם כן מדוע הארון לא היה מן המניין, אדרבה הרי הארון העיקר ועליו להיות ראשון במנין ובחשבון?

וביאר ר' בן־ציון, כי הביאור והסוד הוא, שארון הלוחות מהותו חייב להיות בלי מנין דווקא מעל הטבע. וזו הנהגה שהקדוש ברוך הוא הטביע בעולם ש"הארון נושא את נושאו" וש"הארון אינו מן המניין". וממילא, מי שנצמד לארון והולך על־פיו ועוסק עם הארון כל היום - אברך כמשמעו ומדרשו, יש לו הנהגה נסית. ומכאן הקופה האחרת לחלוטין שממנה מפרנס הקב"ה ללא מנין וללא חשבון את ידיהם של תלמידי חכמים.

נסים בפרנסה

סיפר ר' בן־ציון:

אחד משומעי שיעוריו בבני ברק עבד לפרנסתו כנהג הסעות. והיה היום נטפל אליו שוטר תנועה בטענה שנסע שלא כחוק ורצה לתת לו דו"ח גבוה. אמר היהודי לשוטר, שהמקרה לא היה כפי שמאשים אותו, וממילא לא עבר על עבירת התנועה המדוברת. הם התווכחו, השוטר נפגע וכעס מאוד ואמר לו: "אני אדאג להביא אותך למשפט, ושם כבר תקבל 'שליטת רישיון' ותאבד את הפרנסה, ונראה מי הצודק אני או אתה".

המבצע הגדול

לתקופה מוגבלת

קבלו מיידית מתנות עד לשווי 869 ש"ח

פרטים בעמודים 16-17

המבצע יחידה חדשה, לראשונה, שתכנן לפרסום אידית, קובץ הסיפורים מהלינוות בתוספת של עוד עשרות סיפורים ופנינים מרתקים, מאורחות ודורות של יבנותי הקדושים לפי סדר פרשיות השבוע

ניגשתי אליו ובכיתי: "איך אלך הביתה לראש השנה? אינני מסוגל!". והוא שלח אותי לאחיו בירושלים, בישיבת חברון, וביקש ממנו שיסדר לי מקום לידו בתפילה. מה אומר ומה אדבר? איזו תפילה, איזו התעלות, איזו ערגה לה'... אי אפשר לתאר זאת במילים! לפני התיבה עבר הגאון הצדיק רבי שלום שבדרון זצ"ל. התפילה פשוט הציפה אותי. לשמוע את ר' שלום שואג "ה - מ - ל - ל - ך" זה פשוט מרטיט את הלבבות!

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א על זיכוי הרבים

"איש צדיק... הָיָה בְּדִרְתּוֹ" (בראשית ו', ט')

חז"ל אמרו (הובאו דבריהם ברש"י) שגדול מה שנאמר באברהם אבינו יותר ממה שנאמר בנח. באברהם אבינו כתיב (יז, א): "התהלך לפניי וכן (כד, מ): "אשר התהלכתי לפניו", ואילו בנח כתיב: "את האלוקים התהלך נח", זאת משום ש"נח היה צריך סעד לתמכו, אבל אברהם היה מתחזק ומהלך בצדקו מזליו".

אברהם אבינו נקט ביוזמות אישיות. הוא הבין את חובתו כלפי העולם - להפיץ את האמונה בה', ומעצמו היה הולך לכל מקום ודואג להפיץ את האמונה. כמו שדרשה הגמרא (סוטה י): על הכתוב (בראשית כא, לג): "ויטע אשל... ויקרא שם בשם ה' איל עולם - אֵל תְּקַרְיָ וַיִּקְרָא אֶלָּא וַיִּקְרָא, מלמד שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקדוש ברוך הוא בפה כל עובר ושב. כיצד? לאחר שאכלו ושתו עמדו לברכו, אמר להם: 'וכי משלי אכלתם? משל אלוקי עולם אכלתם, הודו ושבחו וברכו למי שאמר והיה העולם'".

אדם עלול לחשוב, וזה גם מה שחשב נח: 'מה כבר תעזור התפילה שלי? וכי התפילה שלי תוכל להשפיע ולשנות דברים? וכי אם אשוחח עם פלוני ואנסה להשפיע עליו, הוא ישתנה? הרי הוא כל כך מופקע מלשמוע!'.

התשובה היא: כן! התפילה שלך חשובה והקב"ה רוצה לשמע אותה! היא כל כך חשובה, עד כדי כך שהיא מסוגלת לשנות דברים שעל פי ההיגיון הפשוט ובדרכי הטבע לא נראה שניתן לשנותם.

אברהם לא התייאש מבני דורו, למרות היותם כל כך רחוקים, עובדי אלילים, שלכאורה מופקע לדבר אתם על אמונה בא"ל אחד! בכל זאת הוא מסר לבו ונפשו עליהם.

זוהי מטרת הבריאה, לאזור כוחות, עוז ותעצומות, להיחלץ חושים, להשפיע על רחוקים ולנסות להשיבם למוטב!

מכאן הקריאה אל כל אחד ואחד מאתנו: פתח פיך ויאירו דבריך! השתדל מצדך לקרב עוד יהודים תחת כנפי השכינה!

התוצאות - הן לא העסק שלך, לא עליך המלאכה לגמור! אבל באותה מידה גם "ולא אתה בן חורין ליבטל ממנה" (אבות ב', טז).

עליך לעשות את ההשתדלות שביכולתך לעשות, ולהאמין שכל השתדלות חשובה ובכוחה להועיל. לא להתייאש מאף אחד.

הנביא אומר (ישעיהו נא, א-ב): "שמעו אלי רודפי צדק מבקשי ה'... הביטו אל אברהם אביכם ואל שרה תחוללכם". תפקידו של רודף צדק, מבקש ה', להביט אל עבר אבותינו הקדושים, אברהם ושרה, וללמוד מהם את מסירות הנפש הנדרשת כדי לזכות את הרבים.

באמת, אדם לא תמיד יודע מה יצא מדיבור אחד שלו עם פלוני, מתפילה אחת שלו. השתתפתי לפני תקופה קצרה בברית מילה וראיתי אדם נעים הליכות, כבן שלוש וחמש, שכל הזמן מסתכל עלי. הרגשתי שהוא מתבייש לפנות אלי, ולאחר הברית ניגשתי אליו ובירכתי אותו ב"שלום עליכם".

ואז אמר לי: "זה זמן רב שייחלתי ליום בו אוכל לספר לכם משהו. גם היום, כשסוף סוף הגיע היום בו נפגשתי עם הרב - היה לי סוג של מורא לגשת אליכם. אולם עתה, שהרב פנה אלי, ברצוני לספר: "לפני שמונה שנים הגעתי לסליחות לישיבת 'אור החיים'. היה זה ביום חמישי שקודם שבת שובה. ואז אמרתם בשיחה, שכל מי ששומר את השבת הזו - מכפרים לו על כל מה שלא שמר בכל שבתות השנה. אני באתי מבית מסורתי, שידעו בו, פחות או יותר,

מה זו שבת, אולם אני באופן אישי התרחקתי מאוד והפכתי, ה' ירחם, למחלל שבת גמור.

"אולם כששמעתי את מה שאמרתם בדרשה בסליחות, אמרתי בלבי: הרי אני יהודי! למה לא אקבל על עצמי לשמור שבת אחת, ולתקן בכך את כל שבתות השנה? ואכן, שמרתי את אותה שבת, ורציתי לספר לכבוד הרב, שמאז ועד היום אני שומר שבת והכל מכוח אותה שבת אחת ששמרתי בעקבות הדרשה".

הוא אשר אמרנו: אדם לא יכול לדעת מה הוא פועל מכוח דיבור או מעשה שעשה. בכל מקרה עליו לדעת שהתוצאות אינן מתפקידו ותחת אחריותו. מתפקידו לנסות עד כמה שיותר לזכות את הרבים, לדבר, לשוחח, לנסות להשפיע, לא להתייאש מאף אחד, ולא לזלזל בשום השתדלות.

חלק בלתי נפרד מזיכוי הרבים של מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל היה שיעורו הקבוע בישיבת 'אור החיים', והנכונות להשתתפות בכל כנס לבעלי תשובה שערכה הישיבה.

לפני שאספר על היווצרות הקשר בין מרן לבין הישיבה, אקדים ואספר על היכרותי הראשונה עמו:

היה זה בהיותי בחור צעיר, לאחר בר המצוה, בגיל ארבע עשרה. למדתי בישיבת 'תפארת ישראל' שבחיפה. בגיל הזה, הבחורים עדין לא נשארים בישיבה בימים הנוראים. ביקשתי מראש הישיבה, הגאון רבי מאיר דב רובמן זצ"ל, שהיה מגדולי תלמידי החכמים שבקלם, לסדר לי מקום באיזושהי ישיבה כדי שאוכל להתפלל "תפילה ישיבתית".

לא רציתי להתפלל בבית הכנסת שבעיר מגוריי, שיכון ד' בטבריה. הייתי בן הישיבה היחיד בכל השכונה בה גרתי! עצם העובדה הזאת לא הפריעה לי, אך דאגתי איך תיראה התפילה שלי בימים הנוראים? נפשי התאוותה לתפילה מסוג אחר לגמרי מזו שמתקיימת בבית הכנסת שבטבריה! התאוותי לתפילה עם עוצמה, עם התלהבות, תפילה של קדושים: ראשי ישיבה ותלמידי חכמים.

ראש הישיבה שלח אותי לחתנו, הגאון רבי רפאל שפירא זצ"ל, שהיה הר"מ שלי, ולימים הפך בעצמו להיות ראש הישיבה, והיה גאון גדול בתורה. ניגשתי אליו ובכיתי: "איך אלך הביתה לראש השנה? איך אתפלל בבית הכנסת השכונתי? אינני מסוגל".

הוא הבין היטב לנפשי, ואמר: "גם כאן, בחיפה, לא תמצא בית כנסת שמתפלל בסגנון שאתה מחפש. יש כאן רק קהילה של בעלי בתים, ומה הועילו חכמים בתקנתם אם תישאר כאן?".

הוא שלח אותי אפוא לאחיו בירושלים, שהתפלל בישיבת חברון, וביקש ממנו שיסדר לי מקום לידו בתפילה, וידאג לי גם למקום לאכילה ולינה שם.

מה אומר ומה אדבר? איזו תפילה, איזו התעלות, איזו ערגה לה'... אי אפשר לתאר זאת במילים! לפני התיבה עבר הגאון הצדיק רבי שלום שבדרון זצ"ל. התפילה פשוט הציפה אותי. לשמוע את ר' שלום שואג "ה - מ - ל - ל" זה פשוט מרטיט את הלבבות! מרומם

אותך לעולמות עליונים.

זה לא היה מבצע פשוט כלל ועיקר. המקום בישיבה היה צר מלהכיל את המון הבחורים והאברכים שבאו להתפלל בישיבה, ולמצוא מקום פנוי היה בלתי אפשרי. דומני כי הוא הקריב למעני, ושלח את אחד מילדיו להתפלל במקום אחר, ובלבד למלאות את בקשת אחיו למעני.

אי אפשר לתאר במילים את החוויה הרוחנית שעברתי. איזו תפילה! תפילה עמידה לוקחת שעה שלמה, כשהמתפללים דבוקים בבורא עולם, ואין להם בעולמם כלום חוץ מהרצון להדבק בשכינה. לאחר מכן חזרת הש"ץ, כשכל הקהל מצטרף בסילודין לתפילתו של ר' שלום... ממש אש להבה...

בישיבה לא היה מקום לישון. כל החדרים בפנימיה היו תפוסים עד אפס מקום! והיכן הוא סידר לי לישון? כאן ברחוב ואל, מול הישיבה! זו היתה המכינה של ישיבת חברון, ישיבת 'תפארת צבי'. כאן ישנתי! פלאי פלאות! ככל הנראה הקב"ה רצה שאסתכל מבעד לחלון על השטח ממול, שלימים נבנתה עליו ישיבת 'אור החיים'!

בשנה שלאחר מכן, בפרוש הימים הנוראים, שבת לר"מ שלי, וביקשתי ממנו שגם השנה אני מעוניין להתפלל בישיבת חברון. התחננתי לפניו, שלמרות שאני מודע לקושי שבדבר אינני מסוגל שלא לשוב ולהתפלל דווקא שם. תודה לא"ל, מאמציו נשאו פרי, וגם בשנה זו, בהיותי בן חמש עשרה, הוא סידר לי מקום בישיבה.

באותה שנה חל ראש השנה בימים חמישי ושישי, ומיד אחר כך שבת שובה. אחד מבני הישיבה הספרדים ניגש אלי ואמר לי: "לא רחוק מכאן יש רב צעיר שמוסר שיעור במשך שעה וחצי, ובמהלך השיעור הוא מצטט מילה במילה, גמרות, ראשונים ואחרונים, ספרי שו"ת, והכל בעל פה, בלי להסתכל בשום דף".

רציתי מאוד לראות כמו עיני את הפלא הגדול הזה, והלכתי עם הבחור בליל שבת, לאחר הסעודה, לשיעור בישיבת 'פורת יוסף'.

זה היה מראה רווי הוד. בדיוק כפי שתיאר הבחור כן היה! במשך שעה וחצי עסק בשני עניינים: הלכות בשר חלק, וזמן רבינו תם ביציאת השבת. בלי שום ספר לפניו ציטט מכל מיני ספרי שו"ת, ומדבריהם של הפוסקים השונים שעסקו בענין. הכל בעל פה, מילה במילה.

מלבד תלמוד התורה שבענין היה זה מעמד שמקרין ללבבות יראת שמים! לראות היקף שכזה, בהירות שכזו, שליטה בלתי נתפסת שכזאת.

לאחר ששמעתי את דברי מרן על חובת הזהירות לאכול בשר חלק, ולא בשר 'כשר' בלבד, נכנסו הדברים ללבי, וכשחזרתי לבית הוריי שבטבריה ביקשתי שמהיום והלאה לא ייכנס לבית בשר שאינו 'חלק'!

למחרת הסתובבתי ברחבי העיר, עד שמצאתי חנות אחת המוכרת בשר חלק, והמוכר שם הנו חסיד ירא שמים. שמחתי על המציאה, והודעתי לאמי: "מהיום קונים בשר רק מחנות זו!"...

מרן היה אז אברך צעיר לימים, והיה מדהים לראות את צורת הדיבור שלו. מרן דיבר בצורה מהירה מאוד, קולחת, בלי הפסק של שבריר

מנהל הבנק התקשה להאמין למראה עיניו: "אינני מבין... אדם עשיר כמוך אינו יודע קרוא וכתוב?". השיב היהודי ברצינות: "דע לך אדוני, כי אילו הייתי יודע קרוא וכתוב לא הייתי היום עשיר... הייתי עדיין גבאי בבית-כנסת קטן!"

מאוצרותיו של הגאון רבי מרדכי פרוינדליך זצ"ל

"עֲשֵׂה לְךָ תַּבַּת עֲצֵי גֹפֶר" (בראשית ו', י"ד)

"עלי גפר – כך שמו, ולמה ממין זה על שם גפרית שנגזר עליהם להמחות בו" (כ"ז)

מדבריו של רש"י הק' עולה, כי הסיבה לכך שנבחרו דווקא עצי ה'גופר' כדי לבנות מהם את התיבה הינה בשל הדמיון הלשוני בין שמו של העץ: 'גופר' ובין ה'גפרית' שבה נגזר על בני דור המבול להימחות. ולכאורה עלינו להבין: איזו שייכות ישנה בין עצי ה'גופר' אשר שימשו לבניית התיבה שנועדה להציל את נח מהמבול, ובין ה'גפרית' אשר נועדה למחות את בני דורו מעל פני האדמה? מה העניין להשתמש לשתי המטרות בחומרים בעלי שמות דומים במידת-מה?

את התשובה נבין היטב בעקבות הסיפור הבא:

לפני שנים רבות, בעיר אחת באנגליה שימש יהודי פשוט כגבאי באחד מבתי הכנסת. יהודי זה היה בור מוחלט ועם הארץ, עד שאפילו לא ידע קרוא וכתוב. כאשר נדרש לחתום על מסמך כלשהו היה חותם בטביעת אצבע, שכן גם את המעט הזה - לכתוב את שמו - לא ידע. ובכל זאת, מגבלה זו לא הפריעה לאותו יהודי לנהל את כל ענייני בית הכנסת על הצד היותר טוב, לשביעות רצונם של המתפללים כולם.

דא עקא, שביום מן הימים, עם פטירתו של רב הקהילה הגיע רב חדש לכהן פאר, והצעד הראשון שעשה היה שיפוץ בית הכנסת והסדרת ניהולו על הצד היותר טוב. בין השאר הוחלט בעצת פרנסי הקהל, כי מהיום ואילך ינהלו ההוצאות וההכנסות בצורה מסודרת, תוך רישום מדויק בספרי החשבונות. מעתה לא נותרה ברירה כי אם לפטר את הגבאי הוותיק - אשר כאמור, לא ידע קרוא וכתוב ולא היה באפשרותו בשום אופן לנהל את הפנקסים באופן המוסכם. ואכן, הגבאי פוטר ממשרתו כאשר הוא מקבל פיצויי פיטורים נכבדים - שנועדו לאפשר לו להתפרנס בינתיים עד שימצא לעצמו עבודה אחרת.

כאשר עזב הגבאי את בנין הקהילה, כשסכום הכסף הגדול בכיסו - לא ידע את נפשו מרוב צער ודאגה: היכן ימצא עבודה שתפרנס אותו? ומי בכלל יאות להעסיקו בגילו המופלג? בין כך ובין כך הובילוהו רגליו ברחובות העיר מבלי כל יעד מוגדר, עד שלבסוף מצא את עצמו בפתחו של שביל אשר חצה יער אשר הפריד

בין שני חלקי העיירה, ובאותו הרגע, לפתע, הבריק בראשו רעיון:

הוא נוכח לדעת, כי אנשים רבים חוצים את היער בשביל האמור, כאשר מדובר בצעדה ממושכת שבמהלכה אין כל מקום בו ניתן לעצור להתרעננות ולמנוחה. משכך אמר בלבו: "אם אציב כאן דוכן קטן בו אמכור שתייה קלה ומעט מגדנות, ולצדו אעמיד מספר כסאות ושולחנות - בוודאי יהיו אנשים רבים שישמחו לעצור להתרעננות בדרכם, וכך תהיה לי פרנסה!".

וממחשבה למעשה. לאחר שהצטייד ברשיונות מתאימים בנה מיודענו הגבאי לשעבר ביתן קטן על אם הדרך, והעסק החל לשגשג... תקופה קצרה לאחר מכן כבר פתח היהודי 'סניף' נוסף לעסק הקטן שלו בהמשך השביל המתפתל, וההכנסות זרמו אל כיסו בשפע וברוח.

מנהגו של אותו יהודי היה, שבכל יום לאחר שסיים את מלאכתו היה מרכז את דמי הפדיון היומי, מפריש מהם את הנחוץ לו לשם כלכלת ביתו, ואילו את השאר מפקיד בבנק המקומי. כך, יום אחרי יום, שנה אחרי שנה. מעולם לא נזקק למשוך את הכסף המופקד, שכן דמי הפדיון הספיקו לו להוצאות ביתו בשפע וברוח.

כך, עד שביום מסוים קיבל אותו יהודי פנייה ממנהל הבנק שעבר על ספרי החשבונות, ומצא כי בחשבונו הצטבר סכום עתק. הוא הוזמן אחר כבוד לפגישה בה הציג בפניו המנהל את יתרת חשבונו, ואף פרש בפניו אפשרויות שונות להשקעת הכסף כך שיניב רווחים

נאים. בסופו של יום הוסכם על אפיק ההשקעה המתאים, המסמכים הובאו, ומיידענו התבקש לחתום עליהם, כאשר את זאת הוא מבקש לעשות כדרכו - באמצעות טביעת אצבע...

אלא שמנהל הבנק התקשה להאמין למראה עיניו: "אינני מבין... אדם עשיר כמוך אינו יודע קרוא וכתוב? איך זה ייתכן?", הוא שאל בפליאה, ואילו מיידענו היהודי השיב ברצינות תהומית: "דע לך אדוני, כי אילו הייתי יודע קרוא וכתוב לא הייתי היום עשיר... הייתי עדיין גבאי בבית-כנסת קטן!".

נוכח מבט ההשתאות שפשט על פניו של מנהל הבנק סיפר מיידענו את סיפורו, וסיים: "רואה אתה? אילו הייתי יודע לקרוא ולכתוב לא הייתי מפוטר ממשרתי, וכך עד היום הייתי ממשיך לשמש כגבאי בבית הכנסת... דווקא משום שלא ידעתי קרוא וכתוב פוטרתי ממשרת הגבאות, מה שהוביל אותי לפתוח עסק עצמאי ולהרוויח הון עתק, כפי שעניך רואות!".

ואנו על-פי דרכנו למדנו, כי ה'טוב' וה'רע' אינם תלויים בתנאים או בנסיבות. אותו מקרה עצמו שעלול להתפס כ'רע', כמו פיטורים ממקום עבודה קבוע ומסודר - יכול להיחפך ל'טוב' מופלג, כאשר ההשגחה העליונה רוצה בטובתו של האדם הזכאי לכך על-פי מעשיו. את הנקודה הזו רצה הקדוש ברוך הוא ללמד את נח, ומשום כך הורה לו להשתמש בעצי 'גופר' לבניית התיבה, כנגד ה'גפרית' אשר שימשה להשמדתם של בני דורו... ללמד, כי לא ה'גפרית' גורמת את הרע ולא ה'גופר' גורם את הטוב, אלא הכל תלוי במעשי האדם! ואמנם, על כך כבר עמדו רבותינו אשר לימדונו (עבודה זרה ג:): "אמר רבי שמעון בן לקיש: אין גיהנום לעתיד לבוא, אלא הקדוש ברוך הוא מוציא חמה מנרתיקה ומקדיר, רשעים נידונים בה, וצדיקים מתרפאים בה". כלומר: אותה השמש שתצא מנרתיקה לעתיד לבוא, תייסר את הרשעים ותרפא את הצדיקים, ואין כל סתירה בדבר, שכן כאמור ה'טוב' וה'רע' אינם תלויים בנסיבות או במציאות, אלא אך ורק במעשיו של האדם!

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְבַּיִם וַיֵּצֵא יְצוּא וְנֹשֵׁב (בראשית ח', ז')

"יְצוּא וְנֹשֵׁב – הוֹלֵךְ וּמְקִיף סְבִיבוֹת הַמִּינֵה וְלֹא הֵלֵךְ בְּשִׁלְחוֹתוֹ" (כ"ט)

הנה מוצאים אנו, כי אף שנח מצדו ביקש לשלוח את העורב מן התיבה כדי להיווכח האם כלו המים מעל פני האדמה, לא ניאות העורב למלא את השליחות, עד שלבסוף נשלחה היונה לשליחות זו, וכפי שנאמר בפסוק הבא: "וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֶתוֹ לְרִאֵת הַקָּלוּ הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה". ויש להבין: מדוע אמנם גלגלה ההשגחה העליונה את הדברים כך שהעורב לא ימלא את שליחותו של נח אלא היונה תמלא את השליחות?

וכדי להשיב על שאלה זו נפנה אל מעשה מבית מדרשו של הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל.

היה זה בתקופה בה ישיבתו של הגאון, ישיבת 'לייקווד' המעטירה, הייתה נתונה במצב כלכלי דחוק וקשה ביותר, עד שכמעט וכרעה

תחת משא החובות. אולם אז, לפתע, ביום מן הימים נראה היה כי הגיעה הישועה: אחד מעשיריה הבולטים של ניו יורק ניאות להרים תרומה בסכום עתק, כזו שיהיה בה כדי לחלץ את הישיבה ממצרה! אלא שלצד נדיבות לבו היה לאותו עשיר תנאי קודם למעשה: הוא ביקש כי תיערך מסיבה רבתי לכבודו, וכי תמונותיו לצד ראש הישיבה תפורסמנה בעיתוני האידיש היומיים של ניו יורק: ה'טאג' וה'פורווערט'.

דא עקא, שדעתו של רבי אהרן ביחס לאותם עיתונים היתה ידועה: הוא החרים אותם מכל וכל, וזאת בעקבות חילולי השבת הפומביים שלהם, ובעקבות העובדה שהופיעו בימי שבת כבימי חול! ובכן, מה עושים?

ישיבות, ארגונים ומוסדות אחרים התיירו לעצמם לפרסם בעיתונים היהודים הללו, שהיו היחידים שפעלו בניו יורק של אותם ימים. אולם רבי אהרן? הוא לא היה מוכן להתפשר בשום אופן... "אתם עוד תראו!", אמר למנהלי הישיבה, "ה' יעזור לנו! אך לא ניתן לקדש שם שמים בלימוד תורה שמתאפשר על-ידי חילול ה'!".

ומה היה בסופו של דבר? לא ייאמן... רבי אהרן לא זז מעמדתו, אולם העשיר - כן! לנוכח עמידתו העיקשת של רבי אהרן על עקרונותיו נכנע הלה וניאות להעביר את סכום התרומה מבלי כל תנאים מוקדמים!

בהזדמנות אחרת סיפר הרב ציוויאק, מנהלה האדמיניסטרטיבי של ישיבת 'לייקווד', לרבי אהרן את אשר שח כ"ק אדמו"ר ה'שפת אמת' מגור ז"ע, כי "אם ראית אברך הלומד ביראה ובהתמדה, ואף על-פי-כן אין תלמודו מתקיים בידו - אין זה אלא בשל היותו סמוך על שולחן חותן המאכיל אותו בכסף שאינו כשר! בכסף שכזה אין התורה יכולה להתקיים!".

רבי אהרן אישר את הדברים, והרב ציוויאק ניצל את ההזדמנות כדי להקשות: "כיצד אפוא נוהגות הישיבות, המקבלות תרומות מגורמים רבים מבלי לברר את מקור הכסף?". ואילו רבי אהרן הרהר רגע ולאחר מכן השיב: "הישיבות מקבלות כסף ממקורות רבים, וכך הכסף שאינו כשר מתערב בכסף כשר, ובאופן זה אין מקום לחשש. אולם דע לך: אם לעתים יש כשלונות ותקלות בישיבות, אין זה אלא משום שאותן ישיבות התקיימו מכסף שכולו בלתי טהור!".

הרי לנו, כי למטרות טהורות יש להשתמש בכסף טהור, ומכאן, כי ככל שהמטרה טהורה ונעלה יותר כך יש להקפיד שהאמצעים המובילים אליה יהיו טהורים ונעלים יותר!

מעתה, על-פי יסוד זה משיב מרן ה'חפץ חיים' על קושייתנו, כי אמנם משמים גלגלו את הדברים כך ששליחותו של נח, אשר אפשרה את צאתו מהתיבה ואת תחילת קיומה המחודש של הבריאה ושל האנושות כולה, תתבצע על-ידי האמצעי הטהור ביותר, על-ידי היונה, ולא על-ידי העורב שהינו בעל חיים טמא, שכן אילו היה אמצעי טמא משמש למטרה כה נעלה עלולה היתה להיות לכך השפעה על כל עתידה של הבריאה!

(מתוך הספר החדש 'ללמדך' על התורה)

לתקופה מוגבלת

המבצע הגדול

לרגל ההוצאה לאור של הסט 'לקראת שבת'
ב-5 כרכים, הספר שכבש את עולם התורה,

ארגון 'דרשו' ו'אחינו' יוצאים
במבצע מיוחד לתקופה מוגבלת

תרום לארגון 'אחינו'

וקבל מיידית מתנות עד לשווי

של 869 ש"ח

וכנס להגרלה הגדולה
פרסים בשווי של

42.000 ש"ח

התקשרו למוקד דרשו 02-5609000

המהדורה החדישה 'לקראת שבת' שרופה

תרומה

קב

סט 'משנת

וכרכי

*

Dirshu
 דרשו ד' ועוזו
 קרו עולמית לחיזוק
 ועידוד לימוד התורה

הנה להצנחה אדירה, קיבוץ הסיפורים מהגליונות בתוספת של עוד עשרות סיפורים ופנינים מרתקים, מאורחות חייהם של רבותינו הקדושים לפי סדר פרשיות השבוע.

מסלול 37]

תרומה של 26 ש"ח למשך 16 חודשים*
קבל מיידית מתנה בשווי

869 ש"ח

סט 'משנה ברורה' מפואר מהדורת 'דרשו'
 סט 5 כרכים של 'לקראת שבת'
 ו-4 ברטיסי הגרלה להגרלה הגדולה

*סך כל התרומה 416 ש"ח

מסלול 36]

תרומה של 18 ש"ח למשך 18 חודשים*
קבל מיידית מתנה בשווי

687 ש"ח

סט 5 כרכים של 'לקראת שבת'
 חמשה חומשי תורה מפואר מהדורת 'דרשו'
 סט 3 כרכים 'דרש דוד' על התורה
 ו-4 ברטיסי הגרלה להגרלה הגדולה

*סך כל התרומה 324 ש"ח

מסלול מס' 35]

של 20 ש"ח למשך 12 חודשים*
קבל מיידית מתנה בשווי

390 ש"ח

ה' ברורה' מפואר מהדורת 'דרשו'
 ויס הגרלה להגרלה הגדולה

*סך כל התרומה 240 ש"ח

הסטייפלער זצ"ל אמר לי: "אני נוהג שלא לעסוק עם מעות בעודי לבוש בבגדי שבת, מחשש שמא אשכח ואכניס את המעות לתוך בגדי השבת והם ישארו שם עד השבת הבאה..." , ולכן הוא לא יכול למכור לי את הספרים. כתבתי לו - שאני לוקח אחריות שלא יכניס את הכסף לתוך בגדי השבת

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, אב"ד סאנטוב לייקווד, על הליכותיהם של גדולי עולם

"פי אתה ראייתי צדיק לפני" (בראשית ז', א')

כוותיקין, ומעולם לא איחר להתפלל. לעת זקנותו נפל פעם בדרכו לתפילת ותיקין, ועד שהתפנו להקימו ולעזור לו להסתדר, ועד שחזר לאיתנו, לקח זמן-מה וכבר היתה השעה קרובה לתפילת ותיקין... נענה אחד ואמר לו "עדיין אפשר להספיק (אניאגן) להתפלל ותיקין"; אמר לו רבי זונדל "אניאגן דאס דאווענען - דאס נישט!" (להספיק התפילה - זה אינני רוצה)...

מיתאמרא משמיה דהרה"ק ה'אמרי אמת' מגור ז"ע, פעם אחת היה שווער [חותן] שהיו לו שני חתנים, והם היו אוכלים אצלו 'קעסט'. בימים קדומים היה נהוג שהחתנים היו מגיעים לשווער שלהם לאכול את סעודת הערב, וכך נהגו שני חתניו - הם היו באים מדי לילה לאכול אצלו את הסעודה. ברם חתן אחד היה אוכל רק בשרי וחתן אחד היה אוכל רק חלב, ולכן אכלו כל אחד על שולחן אחר, כפי המבואר בשולחן ערוך (יו"ד סי' פ"ח ס"ב), שאסור לאכול על שולחן אחד שני אנשים אשר זה אוכל חלב וזה בשר, מחשש שמא יאכלו אחד מהשני ויעברו על איסור בשר בחלב. לאחר זמן פשט החותן את הרגל רח"ל, ונעשה יורד, ומני אז לא היתה לו האפשרות ליתן להם בשר וחלב כבתחילה ורק נתן להם לחם ומים.

יום אחד הבחין החותן שחתניו עדיין יושבים כל אחד על שולחן אחר כשהם סועדים יחד, או אז נפנה ואמר להם: "בשלמא עד עתה

זכיתי להיכנס כמה פעמים אל האי גאון וצדיק רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצוק"ל - הנודע בשם 'הסטייפלער', ואני רוצה לספר סיפור שאירע עמי.

ידוע, שאת ספריו 'קהילות יעקב' לא מכרו בחנויות הספרים - אם מישהו רצה לקנות את ספריו היה עליו לטרוח ולרדת אליו לבית ולקנות ממנו. היות ומרן הסטייפלער זצוק"ל לא שמע היטב ל"ע, לכן מי שרצה לומר לו משהו היה צריך לרשום על גבי גליון את מבוקשו, והוא עיין בכתב וענה לו תשובה. וכמו כן, מי שרצה לקנות ספרים ממנו היה צריך לכתוב על הפתק איזה ספרים בדיוק הוא רוצה, ואז היה נותן לו את הספרים.

פעם אחת בהיותי בארץ ישראל הלכתי אל הסטייפלער זצוק"ל במוצאי יום הקדוש. הסטייפלער ישב ואמר תהילים בשמחה גדולה ובהתרגשות (מנהג צדיקים קדמונים). כתבתי על פתק רשימה של ספרים שחפצתי לקנות אצלו והגשתי לו את הרשימה.

הסטייפלער זצוק"ל עיין בפתק שמסרתי לו, ואמר לי: "אני נוהג שלא לעסוק עם מעות בעודי לבוש בבגדי שבת, מחשש שמא אשכח ואכניס את המעות לתוך בגדי השבת והם ישארו שם עד השבת הבאה..." , ולכן הוא לא יכול למכור לי את הספרים. כתבתי לו בחזרה על הפתק, שאני לוקח אחריות שלא יכניס את הכסף לתוך בגדי השבת. חזר הסטייפלער ושאלני אם אני יכול לחזור ולהיכנס אליו למחרת, וכתבתי לו בחזרה שלמחרת אני נוסע לאמריקה ואינני יכול.

אז הרהר הסטייפלער כמה רגעים, ואח"כ קם ממקומו ואמר לי שהוא כבר חוזר, והוא יצא.

נשארתי בחדרו לבד, אני ממתין חמש דקות, עשר דקות, חמש עשרה דקות - עד שלבסוף נכנס הסטייפלער לחדר.

מה מאוד נדהמתי לראותו לבוש בבגדי חול! - הסטייפלער זצוק"ל יצא והחליף את כל בגדיו - מראשו ועד כף רגלו! הוא לבש את הטלית קטן של ימות החול וכו', ואפילו את הכיפה שעל ראשו הוא החליף! ורק אז לקח ממני הסטייפלער זצוק"ל את המעות והכניסם מיד למגירה שבשולחני...

מספרים, שהגה"צ רבי זונדל קרויזר זצ"ל, מפארי וחשובי יקירי קרתא דשופריא, היה נוהג כל השנים להתפלל תפילת שחרית

סיפר לי גיסי הרה"ג ר' אלכסנדר בלויא שליט"א, ראש ישיבת סקווירא וטאהש במונטריאול, שלפני הרבה שנים התקשר כ"ק מרן הרה"ק מטאהש זי"ע לנגיד אחד באמצע הלילה, ואמר לו שהוא נצרך לסכום כסף גדול באופן דחוף ביותר, והנגיד הגיב ואמר לרבי: "רבי, אני כבר באמצע השינה" ... אמר לו הרבי: "אינך צריך לדאוג, תכתוב צ'ק מיד ותשאיר את זה בתיבת הדואר שלך ואתה יכול לחזור לישון, ואני אשלח כבר שליח לקחת את הצ'ק ממך" ...

הנגיד שמע את דברי הרבי ואמר לרבי: "בסדר, אני אעשה את זה לרבי".

אח"כ שאל הנגיד את הרבי: "מה עוד אני יכול לעשות לרבי?", אמר לו הרבי: "עכשיו תרים את ידיך למעלה ותאמר לריבוננו של עולם - 'איך האב נאך גארנישט געטאן פאר דיר' ... (אני לא עשיתי כלום עבורך)".

סיפר איש אחד, שפעם עשה לו מרן הרה"ק מטאהש זי"ע טובה גדולה, והיהודי נכנס אצל הרבי להודות לו על כך ואמר לו: "אני מודה לרבי מאוד מאוד על הטובה הגדולה שעשה עבורי, והנני אומר לו יישר כוח מכל הלב". נענה הרבי ואמר לו: "לא לי אתה צריך להודות, כי אם לקב"ה!".

כששמע האיש את דברי הרבי, נענה ואמר לרבי: "הרבי מלמד אותנו דרך חדשה - ומהיום, כשאחד יעשה טובה לשני יתעלם השני ממנו לגמרי ויאמר לו 'איך האב מיט דיר גארנישט איינגעלייגט', לא אתה עשית לי טובה אלא הקב"ה" ...

אמר לו הרבי: "לא הבנת את כוונתי, לא נתכוונתי לומר שאין צריכים להודות לזה שעשה לך את הטובה; אלא כוונתי היתה, שצריכים לומר לזה שעשה לך את הטובה: אני מודה לקב"ה על ששלח אלי יהודי כזה, ואני מבקש מהקב"ה שישלח לו הצלחה בכל מעשיו וייתן לו אריכות ימים".

מיד כששמע האיש את דברי הרבי נתרשש עד למאוד, ותפס את הרבי בידו ואמר: "ריבוננו של עולם - יי"ש"כ יי"ש"כ מעומק הלב שנתת לנו רבי כזה! ואני מבקש ממך ה' הטוב, שתיתן לרבי כוח ובריאות ואריכות ימים וינהלנו לקראת משיח צדקנו במהרה בימינו" ...

(מתוך 'נועם שיח', מכון אפיריון לשלמה)

כאשר כל אחד אכל משהו אחר - זה בשר וזה חלב - הבנתי למה כל אחד ישב אצל שולחן אחר, כדי שלא להיכשל באכילת בשר בחלב, לא כן עתה כאשר שניכם אוכלים אותו לחם ומים, למה לכם לשבת אצל שולחן אחר ולא אצל שולחן אחד..."

אמר ה'אמרי אמת': בדורות שעברו היו שרפי מעלה בעלי מדרגה יהודים מרוממים, וממילא כאשר אחד הגדולים חלק על חברו - או כת אחת נחלקה על כת אחרת - היה זה על יסודות בעבודת ה' ועניינים נשגבים; משא"כ עתה בדור השפל, כולם עושים אותו דבר - לומדים קצת ומתפללים קצת - א"כ אויף וואס קריגט מען זיך? (על מה חולקים האחד עם השני) ...

סיפר לי ידידי, ש"ב הרה"ח ר' שלום מיכל אורגל שליט"א, יד ימינו של כ"ק מרן הרה"ק מטאהש זי"ע, שבכל ליל שבת קודש בעת עריכת השולחן היה יושב מימין הרבי חתנו הגדול יבלחט"א ה"ה כ"ק אדמו"ר מהאדאס שליט"א.

והנה באחת השבתות הופיע בקרית טאהש אדם מכובד אחד - א שיינער איד - והגיע לבית המדרש עוד בטרם עריכת השולחן, ומיד ניגש אל ראש השולחן והתיישב במקום המיועד לחתנו של הרבי - בצד ימין של הרבי - בלי שיכבדוהו. הגבאים נכנסו לבית המדרש וראו את האיש הזה יושב במקום המיוחד לאדמו"ר מהאדאס, חשכו עיניהם, ועמדו אובדי עצות מבלי לדעת מה לעשות - שכן מצד אחד לא רצו לבייש את האיש הזה לומר לו שיקום ממקומו ולפנות את המקום לכבוד חתנו של הרבי; ומאידך גיסא, איך שייך להניח לו להישאר לשבת שם, הלוא חתנו של הרבי יותר מכובד, יותר חשוב ויותר מבוגר מאותו יהודי, ובפרט שהוא חתנו של הרבי, ולכן החליטו לא לומר כלום בנידון ושב ואל תעשה עדיף, ומוטב להשאיר את המצב על מתכונתו כמו שהוא ולהמתין לראות כיצד ייפול דבר.

והנה, כשנכנס הרבי לביהמ"ד תפס על אתר את שאירע שם, ומיד ציווה לקרוא אליו את הגבאי - עוד טרם שהתחיל לשיר 'שלום עליכם' - ואמר לו שייך לבית חתנו תיכף ומיד ויגיד לחתנו שהוא מאוד צרוד בקולו, הייזעריג, ואינו יכול לקרות בתפילת שחרית בתורה - כידוע שהרבי היה קורא מדי שבת בשבתו בתורה ולא הפסיד מעולם לקרוא בתורה - "ואמור לו בשמי שביקשתי שישאר בביתו ויכין את עצמו לקרוא למחר בתורה" ...

וכך, בתושייתו המרובה של הרבי הכל על מקומו בא בשלום...

חדש! שיעור 'דף היומי' בעברית

מאת הרב אפרים סגל שליט"א

לא מחכים למסכת הראשונה
מתחילים כבר במסכת האחרונה

האזינו עכשיו בקו השיעורים של 'דרשו'
077-2222666 שלוחה 2-3

עוד באותו היום קרא ראש הישיבה הגאון רבי משה שמואל שפירא לאותו בחור ואמר לו: "א חסדישער בחור וועט קומען ביי מיר אין ישיבה צו קיילע ווערן? חלילה וחס!" ("וכי בשביל כך בא בחור חסידי אל ישיבתנו, כדי שיתקלקל פה? חלילה וחס!")

הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א על מה האדם מוכן להקדיש לקב"ה

"פי יצר לב האדם" (בראשית ה', כ"א)

סיפר לי הגאון רבי אהרן שפירא שליט"א, בן הגאון המפורסם רבי משה שמואל שפירא זצוק"ל, ראש ישיבת 'באר יעקב', טיב מעשה אחד מיוחד במינו שהתרחש עם אביו הגאון הצדיק בישיבה. ישיבת 'באר יעקב' נודעה והתפרסמה כאחת מן הישיבות הליטאיות המצוינות ביותר. רוב רובם של הבחורים היו ליטאים, אך מצוי לפעמים שישנם בחורים חסידיים שמעדיפים מסיבות שונות ללמוד בישיבות ליטאיות, כידוע.

באחד המחזורים נכנס לישיבה בחור חסידי מופלג מאוד בתורה ויראת שמים, ששמעה של הישיבה הטובה הגיע לאוזניו והוא חפץ להתעלות בה. ראש הישיבה נהנה מאוד מבחור זה, שקידש שם שמים גם בגודל לימודו וגם בהתנהגותו ודרכי חייו במידות טובות, בדרך ארץ, וביראת שמים החופפת עליו תמיד.

דרכו של אותו בחור כפי שהתחנך בביתו הייתה להקפיד על טבילת מקווה מדי יום ביומו לפני תפילת שחרית. באותם זמנים היה המקווה סגור באמצע השבוע, כיון שלא היה בו צורך כי אם בערב שבת קודש... אך הבחור לא יכול היה שלא לפתוח את יומו בטבילת התקדשות, המוסיפה קדושה וטהרה עצומה על האדם!

הוא סידר אפוא לעצמו את הטבילה היומיומית: הישיבה הייתה ממוקמת רחוק מן המקווה, והבלן היה גר רחוק עוד יותר, אך הוא היה צועד מדי בוקר מרחק רב עד ביתו של הבלן, כדי לבקש את המפתח, והולך לטבול במקווה שהיה קר וצונן בימות השבוע, וחוזר שוב לבית הבלן כדי להחזיר את המפתח, ומשם צועד רגלית חזרה אל הישיבה.

הסיפור כולו גזל ממנו זמן רב מדי יום, והוא היה מגיע אל היכל הישיבה בערך בשעה שבע, לאחר מבצע יומי לא קל... אבל הכל היה שווה לו בשביל אמונת הקדושה והטהרה העצומה שמשפיעה טבילת המקווה על האדם.

בחודשים הראשונים של הזמן הקפיד אמנם ללכת למקווה בכל יום, אבל בהגיע החורף הקשה נעשה המבצע מסובך יותר: הדרך הארוכה בצינת בוקר חורפית לא הייתה קלה כלל ועיקר, והטבילה לאחריה במקווה קר וצונן היה קשה שבעתיים. כמו כן, הוא גם התרגל מעט לדרכי החיים ולהווי החיים שבישיבה הליטאית, והוא החל תוהה בינו לבין עצמו למה לי להיות כאן שונה מכולם? לקום בשעה מוקדמת

כל כך לפני כל הבחורים, ולצאת מדי בוקר למבצע מורכב שכזה... למה לי להשקיע מסירות נפש שכזו בשביל מקווה? הוא החל לזלזל בדבר. מתחילה הפחית והלך רק פעם ביומיים, ולאחר מכן רק בשני ובחמישי, עד שפסק לגמרי ללכת למקווה.

הבלן שם היה איש חסיד נאמן, ובפגישתו עם ראש הישיבה קבל בפניו על מנהגו היפה של אותו בחור, שהיה מקפיד בתחילת השנה לבוא כל יום ולבקש מפתח בשביל טבילת טהרה והתקדשות, והנה לאחרונה כבר פסק מלהגיע...

עוד באותו היום קרא ראש הישיבה הגאון הצדיק רבי משה שמואל לאותו בחור, ושאלו במפגיע מדוע הפסיק ללכת למקווה? הבחור ענה שזה קשה לו, ופירט בפניו את כל הקשיים הכרוכים בכך.

אך ראש הישיבה לא הסכים! "א חסידישער בחור וועט קומען ביי מיר אין ישיבה צו קיילע ווערן? חלילה וחס!" ("וכי בשביל כך בא בחור חסידי אל ישיבתנו, כדי שיתקלקל פה? חלילה וחס!")

הוא הורה לבלן לשכפל במיוחד, מכספי הישיבה, מפתח של המקווה עבור הבחור, וכמו כן ציווהו לחמם את המקווה מדי יום ביומו במיוחד בשביל אותו חסידישער בחור, על חשבון קופת הישיבה! הוא טען שהישיבה צריכה לדאוג לכל בחור להתעלות בחינוכו "על פי דרכו" (משלי כב, ו), ואם דרכו של אותו בחור היא לפתוח את יומו בטבילת מקווה לפני התפילה, שכך קיבל והתחנך בביתו ובקהילתו, והרי הוא נמנה עם תלמידי הישיבה, הרי שמחובתה של הישיבה להסדיר לו אפשרות טבילה! "איני יכול לאפשר לחסידישער בחור להתקלקל

אצלי בישיבה!"

זוהי דוגמה של ראש ישיבה מורם מעם, הצועד בדרך אמת! הוא היה בהחלט יכול ללעוג מזה, או במקרה היותר טוב להעלים עין... אבל הוא עשה ההיפך: הוא הדריך את הבחור להיות חסידישער, ולא לשנות את דרכו.

הוא החל תוהה בינו לבין עצמו למה לי להיות כאן שונה מכולם? לקום בשעה מוקדמת לפני כל הבחורים, ולצאת מדי בוקר למבצע מורכב שכזה... למה לי להשקיע מסירות נפש שכזו בשביל מקווה?

מעשה מופלא מובא בשם מרן ה'בן איש חי' זצוק"ל, בגנב ותיק אחד שתקפו יצרו לגנוב מאוצר המלוכה. הוא חדר אל תוך שטח הארמון באישון לילה, חתר חתירה ומישש את כל המקום באפלה, אך לא מצא מאומה, מפני שלהוותו גילה שהחור שפער היה רק בחדר הפרוזדור שלפני האוצר ולא באוצר עצמו, וכאשר החל להאיר היום נמלט על נפשו מן המקום בידיים ריקניות.

באותו לילה בשעה מאוחרת יותר ניסה גנב נוסף לחדור לאוצר המלך, ואף הוא חתר חתירה, אשר למזלו אכן פגעה במדויק במקום הכספת שבה מונחים אוצרות המלכות. הוא החל תיכף ומיד למלא את חיקו בכסף ובזהב, ככל שיוכל שאת. אולם לאחר צאתו מאוצר המלך החל להרהר בלבו כי לא טוב עשה, וכיצד העז למעול באוצר המלך ירום הודו, אשר מיטיב תמיד עם כל נתיניו, והרי אם יתפס עלול הוא להיענש קשות. הוא שב אפוא תיכף לאחוריו, החזיר על כנו את כל מה שנטל, ויצא משם בלא שנטל מאומה.

מטעם המשטרה נעשה מאמץ מיוחד לעלות על עקבות הפורצים, ואכן לאחר דרישות וחקירות עלה הדבר בידם. שני הפורצים נתפסו והובאו למשפט. את הגנב הראשון, שהודה באשמה, כי אכן ניסה לגנוב, אך מאחר שלא מצא את האוצר נאלץ לצאת ולשוב בידיים ריקות כלעומת שבא - ציווה המלך להשליך לאלתר מאחורי סורג וברית.

אחריו ניגש הגנב השני ואמר: "אדוני המלך, לא אכחד כי אכן חתרתי באוצר המלך כדי לקחת משם אבנים טובות ומרגליות. בתחילה אמנם רציתי לעשות כאשר חשבת, אך מיד נקף לבי על כך, והתעוררה בי יראת המלכות וכבוד של המלך, והצטערתי בדבר שהמלך יתעצב ממנו, ועל כן החזרתי את כל אשר נטלת!". כשמע המלך את דבריו פטרו לשלום, ואף העניק לו תשורות נאות על התנהגותו הטובה והישרה שתיקן את מעשיו.

מכאן נוכל ללמוד: כאשר האדם שב בתשובה מחמת אהבתו לה' יתברך, ומצטער צער גדול בחושבו כמה גרמו מעשיו הרעים, כביכול צער לה' יתברך, אז חונן אותו הקב"ה בתשורות חן, וזדונותיו נעשים לו כזכויות. לא כן כשהתשובה רק מתוך יראה ופחד, אז רק לא מקבל הוא את עונשו על העבירות שעשה, אלא אף אינו מקבל המתנות!

(מתוך 'טיב המעשיות' פרשת בראשית)

בימי תוקפו של השלטון הקומוניזם ברוסיה הרשעה עמד 'מלך' קשה ורשע כהמון, הלא הוא סטלין, יימח שמו, אשר הרג בימי שלטונו כשלושים מיליון איש!

אחד החוקים האכזריים שיצאו מבית היוצר של הקומוניזם בימי היה 'חוק השויון', בו התחייב כל אזרח לתת מחצית רכושו לטובתה של 'אמא רוסיה': אם יש לו שני בתים - ייתן אחד לקופת המדינה, וכן בשני שדות, שני שוורים, שני חמורים וכו'. ברוסיה, כמו ברוסיה, אם נתפס אדם בחשש רחוק שלא נתן מחצית רכושו, אוי לו ואוי לנפשו!

פלוגת חיילים נוקשה עברה מעיר לעיר ומכפר לכפר, בדאגה ובמסירות לקיום החוק לפרטי פרטים, שלא יישאר אף אחד מחוץ לחוק!

במהלך פעילותם הגיעו החיילים לביתו של יהודי חכם ופיקח. כדרכם פרצו פנימה בברוטליות והחלו לערוך 'חיפוש' סביב סביב מה ניתן כאן להחרים, והנה הבית ריק ואין בו. חיפשו הז'נדרמים לקחת את המחצית השנייה, אך גם הראשונה לא הייתה בנמצא... התאכזבו החיילים על שלא מצאו ולא כלום. ברם, פטור בלא כלום אי אפשר... כראותם בבית שני ילדים צעירים ויפים החלו לדרוש אחד מהם, בטענתם שהואיל ומה שיש בבית הזה הם רק שני ילדים הרי מחצית הרכוש למדינה - "ילד אחד בא עמנו!"

היהודי נעמד כנגדם וטען בנחרצות שאין החוק חל על ילדים כלל, כי אם על רכוש בלבד. "משתי הבהמות שלי בוודאי אתן אחת לשלטון!", הצהיר האיש, "גם משני השדות אפריש אחת לרשות בשמחה, כך נאה וכך יאה לו לאזרח רוסי לכבד את הממשל! אבל מהילדים בשום אופן איני נותן!"

"מדוע?", שאלו החיילים.

"פשוט מאוד!", ענה האיש, "כל אלו אין לי - לא בהמות ולא שדות, ויכול סטלין בהחלט לקחת לו את המחצית... מכל מה שאין בידי ולא אפסיד מכך דבר מוכן אני לתת בשמחה, אבל הילדים הללו, שהם הרכוש היחיד שיש לי וששייך אלי, מהם לא אוכל לתת..."

חושב לו האדם: כשיהיה לי בוודאי אשמה לתת ולהפריש לשמים! אם יהיה לי זמן אתיישב ללמוד, אם יהיה לי כסף אתן צדקה, אם תהיה לי סבלנות אעבוד על מידת הכעס, אם יהיה לי חשק אהיה בשמחה, וכן על זה הדרך - כל מה שממילא אין לו הוא מוכן להקדיש לקב"ה..."

אבל מתוך מה שיש לך עכשיו אינך מוכן לתת כלום!
תעשה תשובה על מה ששייך אליך, במה שצריך אתה לשוב!

ליד האולם נקוותה שלולית מים עמוקה והמוזמנים נאלצו לדלג על השלולית כדי להיכנס. רבי יעקב גלינסקי זצ"ל טיפס כבר במעלה שנות התשעים, ולא היה מסוגל לעשות זאת. מלוויו החליטו להרים אותו על גבי כסא ולהכניסו לאולם. נדחקתי ביניהם וביקשתי לסייע וליטול חלק בנשיאת דמות הוד של מזכה הרבים, גאון וצדיק כמותו

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א כיצד זוכים למצוא חן בעיני ה'!?

"וְנַח מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'!" (בראשית ו', ח')

הגה"צ רבי יצחק קורלנסקי זצ"ל, מפארי גידולי נובהרדוק, סיפר, שראה פעם את רבו ה'סבא מנובהרדוק', מרן הגאון רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל, מתעמק בינו לבין עצמו קרוב לרבע שעה, והיה נראה כי דבר-מה מטריד את מנוחתו. כשהבחין בו ה'סבא' אמר לו בנימת שאלה: "הכיצד זוכים למצוא חן בעיני ה'!?"

רבי שמשון רפאל הירש (בפירושו על התורה) כותב, שמעלת מציאת חן בעיני ה' יתברך היא המעלה היותר גדולה: "אדם שמצא חן בעיני ה', הגיע אל השלמות העליונה שאדם יכול להשיג לפני ה'!..."

מוטל אפוא גם עלינו להעמיק ולהתבונן בכך כיצד אכן זכה נח למצוא חן בעיני ה', ומתוך כך נלמד כיצד נזכה גם אנו למעלה נשגבה זו שאין שלמות עליונה ממנה.

נח איש צדיק

סיבה אחת המבוארת בחז"ל, בגללה זכה נח למציאת חן, היא הענווה!

התורה מעידה בנח: "נח איש צדיק תמים היה בדורותיו". וכתב על כך רש"י (במסכת עבודה זרה ו'): "תמים - עניו ושפל רוח".

הרי שהענווה היא סיבה שבגללה זוכים למצוא חן ולהיות אהובים בעיני ה'!

וכך כתוב בספר 'קב הישר' בשבח הענווה: "ואשרי האדם המתדבק במידת הענווה והכנעה. מידה זו נאה היא ומשובחת ומביאה האדם לחיי עולם הבא, ומצלת אותו מחיבוט הקבר. כי אין לך מידה המטהרת ומלבנת האדם הגשמי כמו מידת הענווה. כי העניו מודה על האמת, ומקבל תוכחה, ודיבורו בנחת, אהוב למעלה ונחמד למטה".

הגה"צ רבי אריה לוי זצ"ל היה נוהג תמיד להזכיר בערגה מיוחדת את השיחות שזכה לשמוע מפי גאון המוסר רבי איצ'לה פטרבורגר זצ"ל, מגדולי תלמידיו של אבי תנועת המוסר מרן רבי ישראל מסלאנט זצ"ל. הוא עלה לארץ ישראל מרוסיה בערוב ימיו והתגורר כשלוש שנים 'בחצר שטרויס' הידועה, עד לפטירתו ביום "א מנחם" אב תרס"ז.

מדי שנה כשהגיעו ימי הרחמים והסליחות היה דורש בחצר ביתו שיחת מוסר ודברי התעוררות לפני אנשי ירושלים. המונים היו מתאספים לשמוע את דבריו בצמא ובתשוקה עזה. הדברים עשו רושם כביר על השומעים, ורבים נמשכו מכך לשיטת המוסר. אחד הבאים היה זה כאמור רבי אריה.

רבי אריה ציין, ששיחה אחת חרוטה בזיכרונו באופן מיוחד. היא השיחה שעסקה בענין מציאת חן בעיני הקדוש ברוך הוא. כשבסוף השיחה הפטיר רבי איצ'לה: "כיצד זוכים למצוא חן בעיני השם יתברך? שלמה המלך מגלה לנו את הסוד: 'ולענווים ייתן חן' (משלי ג, לד), מי שאינו מתגאה במעלותיו ובמידותיו, ונוהג בענווה ובהכנעה, הוא הוא הזוכה למצוא חן בעיני ה' יתברך!..."

דודי הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר-ברכפלד, מסביר בספרו 'יבוא שילה' את הטעם שהענווה גורמת לנשיאת חן בעיני ה': 'עניו' פירושו אדם כנוע שמחשיב את עצמו לכלום, מתוך ידיעה והכרה ברורה שכל אשר יש בידו לא בא לו מכוח שורת הדין, אלא הכל ניתן לו בחסד וברחמים מאת הבורא, ומעצמו אין לו דבר. לכן אינו מתגאה ואינו מחזיק מעצמו.

והנה גם המילה 'חנם' שורש אותיותיה מקבילות ללשון 'חן'. אדם

שמקבל מתנה ממכרו מפני שמצא חן בעיניו, גם אם לא נתן לו תמורה על כך נקראת מתנה זו 'מתנת חנם'.

וזאת אכן המידה שעמדה לנח שבגינה הצילו הקדוש ברוך הוא מהמבול: נח חי בענוה ובשפלות רוח, וחש תחושה תמידית שאין לו משלו כלום. לכן זכה למתנת חנם - נשיאות חן, למרות שלא היה ראוי לכך משורת הדין. לעומת זאת, הרשעים אינם מכירים בכך שהכל ניתן להם בחסד וברחמים מאת הבורא, וסבורים בטיפשותם שהכל מגיע להם על פי שורת הדין, לכן הם אינם זוכים לאותו חן אלא מקבלים גמול לפי מעשיהם, לטוב ולמוטב.

כשביקרתי פעם בלונדון בביתו של הנגיד הגאון רבי שמעון הירש'לר שליט"א, הראה לי מהנמצא בגנזיו מכתב נדיר מגאון הדורות רבי עקיבא איגר זצ"ל, הממוען לאחד מגדולי הזמן, שבשאלתו הכתיר את רבי עקיבא איגר בתארים מופלגים, וכשהשיב לו פתח כמתפלל על התארים שהעניק לו, וכתב על עצמו בכזאת השפלה שלא ניתן לעלות על הכתב.

העתקתי בזמנו לעצמי את נוסח המכתב, והראתי זאת לגדולי ישראל - מרן ה'סטייפלער' זצ"ל וראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל. שניהם כאחד הביעו התפעלות מיוחדת מגודל הענוה המופלגת של רבי עקיבא איגר.

וכבר מיוחסת האמרה לאחד מגדולי ישראל, כי מה שזכה רבי עקיבא איגר שתורתו תתקבל בכל תפוצות ישראל ללא עוררין, באופן שאין לו אח ורע בדורות האחרונים, היא אודות לענוותנותו הגדולה, שכל ספריו מלאים באמירות של שפלות. לאחר שכותב את קושיותיו, קושיות הברזל העצומות, הוא מרבה לסיים בנעימה קדושה בסגנון ידוע: "וה' יאיר עיניי", "ולא זכיתי להבין", "דברייהם נעלמו מקטן כמוני", "דעתי קצרה מהבין דעתו הרחבה", וכדומה.

סיפר הגאון רבי בנימין זאב יעקבזון זצ"ל, רב בשכונת פאג"י בירושלים, שבצעירותו בהיותו בוולנה זכה פעם אחת להימצא ביחידות בחדרו של גאון הדור מרן רבי חיים עוזר גרודז'נסקי זצ"ל, בעל ה'אחיעזר'.

השהות במחיצתו של רבי חיים עוזר לימדה אותו מושגים במידת הענוה. רבי חיים עוזר ישב אז מרוכז ומהורהר, ובנוכחותו של רבי בנימין זאב החל להוכיח את עצמו באופן נוקב על שפלות ערכו בתורה ועל מצבו הרוחני הטעון שיפור.

הרבנית שהיתה בסמוך ושמעה את הדברים יוצאים מפי בעלה הגדול נרעשה וזעקה לעברו: "רבי חיים עוזר! האין גבול לענוה?!...". ורבי חיים עוזר משיב לעומתה: "רַעַבְצִין! אדרבה, אשמח אם תאמרי לי את מה הוא הגבול לענוה, כדי שאוכל לנהוג על פיו. אלא שגם את אינך יודעת באמת מה הוא הגבול לענוה... כי אכן כך הם פני הדברים, אין גבול לענוה?!...".

אין גבול לענוה!

זכורני מלפני עשרות שנים, כשחלקתי ספסל לימודים משותף בישיבת פוניבז' עם ידידי הגאון רבי יהודה אריה דינר שליט"א, כיום רב בית המדרש 'דברי שיר' בבני ברק, הוא סיפר שכאשר למד בבחרותו בישיבת לוצרן שבשווייץ אצל הגאון רבי משה סולובייצ'יק זצ"ל, הם למדו את ההקדמה שכתב הרב מבריסק מרן הגר"ז זצ"ל לספרו של אביו 'חידושי רבינו חיים הלוי'. בין הדברים כתב הרב מבריסק שאביו רבי חיים קיצר בדבריו לרוב ענוותנותו.

ורבי משה הוסיף לומר, שהוא זוכר שראה את גליונות הספר 'חידושי רבי חיים הלוי' לפני שסודרו לדפוס, ואכן המערכה הראשונה שכתב נפרשה על פני עשרות עמודים, ואילו בספר שהודפס לבסוף מופיע כל הנושא באופן מתומצת ביותר, על פני עמוד אחד בלבד.

ובתחילה התבטא רבי משה שכוונת דבריו "שקיצר לרוב ענוותנותו", הוא 'שטיקל בריסקער רב קשה', שעל פניו לכאורה לא מובן מה השייכות בין קיצור דברים לענוה. אך לבסוף אמר בדרך אפשר שמא כוונת הרב מבריסק היתה כך: כי מכיון שידע רבי חיים את כל התורה כולה, לרוב ענוותנותו היה בטוח שכולם יודעים כמותו, ולכן לא ראה צורך להרחיב את הנושא, שהרי בין כך כולם מבינים על מה נסוב הדברים, ומה שנותר להוסיף הוא רק את החידוש עצמו שחידש.

אולם אילו באמת היה מכיר רבי חיים בערכו הגדול, עד כמה גדול הוא המרחק בין הידיעות שלו לעומת ידיעותיהם של מעיינים, בוודאי היה מרחיב ומפשיט זאת יותר. ומכך שלא הרחיב הרי לנו סימן מובהק שהיה חי בענוה ובפשטות, וחש שהידיעות שלו הן סבירות למדי, והלומדים שהם ברמתו ודאי יבינו את הדברים, ואין צורך להרחיב ולהאריך.

ייתכן שזאת הכוונה בדברי הרב מבריסק ש"קיצר לרוב ענוותנותו", הטעים רבי משה סולובייצ'יק.

השתתפתי פעם בשמחה שערך אחי הגאון רבי יוסף צבי שליט"א, שהתקיימה באחד מאולמות השמחה הידועים בבני ברק, כאשר המגיד מישרים הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל הגיע לכבודו בהשתתפותו.

היה זה ביום גשום למדי ובשביל המוביל אל האולם נקוותה שלולית מים עמוקה שהפריעה למעבר, באופן שהמוזמנים נאלצו לדלג על השלולית כדי להיכנס. רבי יעקב כבר לא היה אז צעיר, הוא טיפס כבר במעלה שנות התשעים, ולא היה מסוגל לעשות זאת. מלזיו החליטו להרים אותו על גבי כסא ולהכניסו כך לאולם. כשראיתי זאת נדחקתי ביניהם וביקשתי לסייע להם, ליטול חבל בנשיאת דמות הוד של מזכה הרבים, גאון וצדיק כמותו.

כשירד על רגליו בפתח האולם ניגש אליו אחד מאלה שהרימוהו ואמר לו: "רבי יענקב! אני מודה לכם שזיכיתם אותי להרים אתכם". ורבי יעקב השיב לו על אתר בכזו ענווה ופשטות: "הרי 'על הצדיקים' אתה לא יכול לומר עלי. 'על החסידים' גם לא. אולם 'אקני עמך בית ישראל' תוכל לומר עלי. כי זקן אנוכי!... ואני מודה לכם על כך שהרמתם אותי!...".

רבי שמעון עמד המום ולא הבין את פשר גערותו של רבי ירוחם, "הלא בשנה שעברה גער בי המשגיח על שהודיתי על ההלוואה והזהירני מחשש ריבית...?" - הביע רבי שמעון את פליאתו באזני מורו ורבו

מדוע בישיבות 'חדר האוכל' הוא בקומה התחתונה, ואילו 'בית המדרש' שוכן בקומה העליונה?

הרב ישראל ליוש

אַלֶּה תוֹלְדוֹת נַחֲנָה נַחֲ אִישׁ צְדִיק תָּמִים... (ו'ט)

ללמדך שְעִיקר תוֹלְדוֹתֵיהֶם שֶׁל צְדִיקִים מַעֲשִׂים טוֹבִים (כ"ז)

כלל גדול בגידול הבנים לתורה ויראת שמיים, למד מרן בעל ה'שבט הלוי' הגאון הגדול רבי שמואל ואזנר זצ"ל מדברי רש"י אלו, שבחינוכם ללימוד תורה, יהיה משולב גם חינוך למידות טובות ומעשים טובים, ועיקר ההשפעה על הבנים הוא במה שיראו מעשים טובים אצל האבות. וזהו שאמר רש"י: 'עיקר תולדותיהם של צדיקים' - מה שהצדיקים זוכים להצליח בחינוך והוראה לתולדותיהם לילך בדרך התורה, 'מעשים טובים' - על ידי שהבנים רואים מעשים טובים ויראת שמיים אצל אבותיהם.

בטרם הספיק לצאת, הגיב רבי ירוחם בכעס: "אצלכם הייקים, יוצאי מדינת גרמניה, הכל הוא 'דנקע שיין... ביטע שיין... - [תודה רבה, בבקשה...]', וכי אינך יודע שאסור להודות על הלוואה? הרי יש בזה חשש ריבית דברים...!". כתלמיד הגון קיבל רבי שמעון את ההערה. שנה לאחר מכן, שוב בא רבי שמעון להיפרד מהמשגיח ולקבל את דמי הנסיעה, אך הפעם נזהר שלא להודות כלל על ההלוואה, הרי זה חשש ריבית דברים...

אך גם בשנה זו לא חשך רבי ירוחם את שבת מוסרו מתלמידו וגער עליו: "וכי הנך חושב שהכל מגיע לך...?! אתה מקבל דבר ואינך מודה עליו...!".

רבי שמעון עמד המום ולא הבין את פשר גערותו של רבי ירוחם, "הלא בשנה שעברה גער בי המשגיח על שהודיתי על ההלוואה והזהירני מחשש ריבית...?" - הביע רבי שמעון את פליאתו באזני מורו ורבו.

"אכן" - הסביר רבי ירוחם - "אסור להודות על הלוואה, אך מאידך גיסא, אסור להיות כפוי טובה, אי אפשר לקבל דבר מזולתך מבלי להודות עליו... ועל כן היה עליך להראות שרצונך להודות, אלא שההלכה אינה מתירה לך לעשות זאת, אבל להיפטר בלא כלום אי אפשר...."

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

הרבנית תמר שטיינמן ע"ה, אשת חבר של מרן ראש הישיבה בעל ה'אילת השחר' זצ"ל, שאלה פעם את א' מנכדיה: "היודע אתה מדוע בישיבות חדר האוכל הוא בקומה התחתונה של הבנין, ואילו בית המדרש שוכן בקומה העליונה?" ומיד ענתה: "משום ש'דרך ארץ קדמה לתורה', וחדר האוכל הוא ה'בית מדרש' של ה'דרך ארץ' שקדמה לתורה".

בספר 'עובדות והנהגות' מסופר על שיטת החינוך המיוחדת של מרן המשגיח רבי ירוחם ממיר זצ"ל התואמת את דברי מרן בעל ה'שבט הלוי' זצ"ל.

פעם בשנה, בערב חג הפסח, היו הבחורים חוזרים לבתיהם. טרם נסיעתם היו נכנסים התלמידים להיפרד ממרן המשגיח רבי ירוחם זצ"ל. מלבד דברי ברכה ופרידה היה מצטייד אותם רבי ירוחם בדמי הנסיעה לבית, וכאשר היו חוזרים לישיבה לאחר חג הפסח, היו מחזירים לרבי ירוחם את הכסף שנתן להם כהלוואה.

שנה אחת כאשר רבי שמעון שוואב זצ"ל, מי שלימים כיהן כרב קהילת 'עדת ישורון' בווינגטון הייטס, עמד לחזור לביתו שבפרנקפורט בגרמניה, נכנס כיתר חבריו לקבל את דמי הנסיעה מרבי ירוחם. רבי שמעון הודה למשגיח על הכסף ונפרד ממנו לשלום.

מבצע חסר תקדים מבית 'דרשו' ו'אחינו': חבילות שי בשווי 869 שקלים

בנוסף, ייכנסו התורמים להגרלה שתיערך בעז"ה ביום שני כ' במרחשוון
על סך 42 אלף שקלים • גולת הכותרת: הסט החדש 'לקראת שבת'
בחמישה כרכים יוענק לתורמים שיצטרפו בימים הקרובים

שמורה חבילת שי מיוחדת לתורמים. כך, למשל, התורמים 20 שקלים מדי חודש במשך 12 חודשים, (240 שקלים בסך הכל) יזכו באופן מדי במתנה בשווי של 390 שקלים: סט משנה ברורה במהדורת 'דרשו', וכרטיס הגרלה להגרלה הגדולה שתיערך א"ה על 42 אלף שקלים. במסלול המתקדם ביותר ניתן לתרום תרומה חודשית קטנה יותר, של 18 שקלים בלבד, למשך תקופה ארוכה יותר של 18 חודשים (בסך הכל 324 שקלים), ולזכות בחבילת שי מיידית בשווי של 687 שקלים, הכוללת סט של חמשת הכרכים של מהדורת 'לקראת שבת' החדשה, חומש 'דרשו' המפואר, סט שלושה כרכים 'דרש דוד' על התורה, וארבעה כרטיסים להגרלה הגדולה על סך של 42 אלף שקלים.

כמו כן קיים מסלול שלישי, במסגרתו ניתן לתרום 26 שקלים במשך 16 חודשים (416 שקלים), ולזכות בחבילת שי בשווי 869 שקלים: סט 'משנה ברורה' מפואר במהדורת 'דרשו', סט של חמשת כרכי 'לקראת שבת' במהדורה החדשה, וארבעה כרטיסים להגרלה שתיערך בעז"ה ביום שני כ' במרחשוון על סך 42 אלף שקלים.

כמיטב המסורת יוצא ארגון 'דרשו' זרוע החיזוק שלו 'אחינו' במבצע מיוחד במינו לגיוס כספי תרומות עבור פעילות 'אחינו' ברחבי הארץ, מקירוב רחוקים ופעולות כבירות שנעשות בקרב בני הנוער במדרשיות הפזורות בעשרות מוקדים, ועד עזרה של אברכים וסיוע לבחורי הישיבות הקדושות הזקוקים לעתים לדחיפה קטנה, שבסייעתא דשמיא תעלה אותם על דרך המלך ותאפשר להם להגיע לידי מיצוי מלא של הפוטנציאל האדיר הטמון בהם.

המבצע יצא לדרך עם חבילות שי מורחבות ביחס לפעמים הקודמות, לרגל יציאתו לאור של הספר הפופולארי שכבש את העולם התורני 'לקראת שבת' במהדורה חדשה ומשודרגת, הכוללת חמישה כרכים שכל אחד מהם מונה כ-800 עמודים מלאים בתוכן עשיר ומרתק לפי סדר פרשיות השבוע: אמרות צדיקים, ווארטים משובבי לב, סיפורי צדיקים מדורות קודמים, ובעיקר סיפורים מחזקים במיוחד מגדולי הדור הנוכחי בו אנו חיים. במסגרת המבצע קיימים שלושה מסלולי תרומה, כשכל אחד מהם

מסלול 37]

תרומה של 26 ש"ח למשך 16 חודשים*
קבל מיידית מתנה בשווי 869 ש"ח

סט 'משנה ברורה' מפואר מהדורת 'דרשו'
סט 5 כרכים של 'לקראת שבת'
1-4 כרטיסי הגרלה להגרלה הגדולה

*סך כל התרומה 416 ש"ח

מסלול 36]

תרומה של 18 ש"ח למשך 18 חודשים*
קבל מיידית מתנה בשווי 687 ש"ח

סט 5 כרכים של 'לקראת שבת'
חמשה חומשי תורה מפואר מהדורת 'דרשו'
סט 3 כרכים 'דרש דוד' על התורה
1-4 כרטיסי הגרלה להגרלה הגדולה

*סך כל התרומה 324 ש"ח

מסלול מס' 35]

תרומה של 20 ש"ח למשך 12 חודשים*
קבל מיידית מתנה בשווי 390 ש"ח

סט 'משנה ברורה' מפואר מהדורת 'דרשו'
וכרטיס הגרלה להגרלה הגדולה

*סך כל התרומה 240 ש"ח

איזה 'מוסר השכל' גדול לחיים, למד מרן ה'חפץ חיים' מהיריד שהתקיים כל שנה בעיירה זוולה שבמחוז גרודנא?

ומדוע שלח בתחילה נח את העורב ורק לאחר מכן את היונה?

הרב בנימין בירנצוויג

"וישלח את העורב ויצא ושוב... וישלח את היונה" (בראשית ה', ו-ז)

ומוסיף: "כדאי לו ליהודי שיתעייף, לא יאכל ולא ישן כהרגלו, ויגור במסדרון במשך כל תקופת היריד, כדי שברווחים הגבוהים יחיה לאחר מכן ברווחה. יתר על כן, אדם כזה איננו מרגיש כלל עייפות והנהו מרוצה לקבל באהבה את כל אי הנוחות, בידעו שדווקא זה יביא לו את הרווחה".

לא שייכת עייפות ברוחניות, כי האדם העוסק לרוחניותו עוסק כל הזמן באיסוף סחורה זהב ויהלומים, לשכרו העומד לו לנצח, ומשכך הרי הוא כעובד ביריד של שבעים ושמונים שנה שאין בו עייפות כלל!

על שלשה משלים של המגיד מדובנא, אמר הקוצקר רב'ה זצ"ל שהם נאמרו ברוח הקודש, ואחד מהם הוא המשל הידוע על הפסוק "ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל" (ישעיה מ"ג, כ"ב):

משל לסוחר שבא ממדינת הים, בהגיעו לנמל ביקש מאחד הסבלים שעבדו שם שיעלה לאניה ויביא את חבילותיו לביתו, כאשר הגיע הסבל לבית הסוחר מזיע ומתנשף וביקש את שכרו, אמר לו הסוחר החבילות שהבאת אינן שלי, שאלו הסבל וכי מנין לך זאת? הרי לא ראית כלל את החבילות שהבאת! השיב לו הסוחר, חבילותי הן חבילות קטנות של יהלומים, אילו הבאת אותן בודאי לא היית מזיע ומתנשף כל כך, ומאחר שראיתי עד כמה התעייפת, הבנתי שבודאי לא את הסחורה שלי הבאת.

כך אומר הקב"ה: "ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל" כלומר, מהיכן ידעתי כי לא קראת בשמי? על ידי שראיתך מתעייף ומתייגע, כאשר הצדיקים לומדים ומקיימים מצוות, אין הם חשים עמל וטורח אלא אדרבה, מרגישים טעם ועונג במצוה.

אין עייפות ברוחניות!!

מדוע שלח בתחילה נח את העורב ורק לאחר מכן את היונה? מדוע לא שלח מיד את היונה?

כתב ה"חתם סופר", שמתחילה ידע נח שעדיין אי אפשר לפרוח בכל העולם רק סמוך לתיבה ולזה היה די בעורב, אך אחר שעברו שבעה ימים כמו שכתב רש"י, רצה נח לשלוח עוף שיפרח וישוט בכל העולם לבחון שמא ימצא איזה אילן וכדומה לנוח עליו, וזאת לא היה יכול לנסות עם כל עוף, שהרי אם ירחיק ויעף ויגע, יפול למים וימות, לכן שלח דווקא את היונה, שהרי על היונה העידו חז"ל (שבת מט) "כנפיה מגינות עליה" ופירשו התוס' בשם המדרש 'שפורחת בכנף אחד ונחה בשני ושוב פורחת בזה ונחה בזה ולעולם אינה יגיעה ועייפה'. והוא אשר דקדק הפסוק באמרו "ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה" לרגלה לא מצאה מנוח כי רגליה צריכות מנוחה, אבל לכנפיה מצאה מנוח כי לעולם כנפיה אינם מתעייפות, עכ"ד.

ובזה אפשר לומר שלכן נמשלה כנסת ישראל ליונה כמ"ש "יונת בחוגי הסלע" (שה"ש ב יד): מה היונה לעולם אינה מתעייפת לעוף בכנפיה שבהן היא מעופפת ומתרוממת למעלה, כך ישראל "לא יעפו ולא יגעו" בעבודתם ובעלייתם בתורה ובמצוות כלל ועיקר, ורק ברגלים שהן הסמל לגשמיות של העולם הזה, שייך עייפות ומנוחה.

סיפר מרן החפץ חיים זצ"ל, שבעיירה זוולה מחוז גרודנא, היה מתקיים לפני עשרות שנים יריד שנתי גדול שהיה נמשך ארבעה שבועות תמימים. כל תושבי העיירה היו מצפים משך כל השנה כולה ליריד, שכן היו משכירים כל פינה, בקחתם מחיר טוב תמורת כל חדר ובהשתכרם בעין יפה מכל מצרך, וכך היו מרויחים סכום רב שהיה מספקם להתקיים במשך כל השנה. עייפים ויגעים היו במשך תקופה זו, ללא מזון ושינה, במשך היום כולו היו עסוקים בעבודתם. באותם הירידים היו מתכנסים גם נציגי העם, רבנים ובעלי בתים חשובים, כדי לתקן תקנות. החפץ חיים שאף הוא היה בעיירה זלווה בתקופת היריד, שמע יהודי יגע שעבד אצל בעל בית, אומר "מתי אוכל כבר שהיריד יגיע לקיצו, נפשי שואפת למנוחה". בעל הבית בשומעו את דברי הפועל גער בו: "אי לך שוטה, מה זאת תדבר? הלוואי וימשיך היריד זמן יותר ממושך! אמנם נתעייף עתה אולם ברווחים נוכל לחיות לאחר מכן במנוחה, וליהנות במשך שנה שלמה!". דברי בעל הבית עשו רושם עמוק על החפץ חיים, והיה חוזר עליהם

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות ביממה

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

חדש
הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/3

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה
שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפנתח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

כי הנה עוד מעט יבואו המתפללים ותתקיים כאן שמחת ידיו רבי בערל ויינטרויב, ובוודאי שהרב ישמח וגם המחנותנים ישמחו מאוד שכבוד הרב ישתתף בשמחתם.

"באותו רגע", נזכר הגרא"מ שוורץ בהתרגשות ובכאב, "התכרכמו פניו". עננה נחה עליהן בכאב רב. ברגע הראשון לא הבנתי מה קרה. הוא הרהר לעצמו ומיד הסביר לי: 'הרי יש כאן שאלה של גניבת דעת'. כי בני המשפחה יחשבו שבאתי במיוחד להשתתף אתם בשמחה, ולא כן הדבר, שלא התעוררתי לוותיקין ולכן אני כאן...!". מאותו רגע היה נראה מרן זצוק"ל במתח של ממש, עד כי כבר לא יכולתי להמשיך לדבר אתו. עזבתי את כותל המזרח, אבל עקבתי בדריכות כיצד יפול דבר - 'תורה היא וללמוד אני צריך'. המתנתי לראות מה יעשה הגאב"ד בצדקותו והכרעתו, כיצד יתמודד עם ה'בעיה'.. וכעת, הסכיתו ושמעו כיצד התמודד גאון התורה עם שאלת גניבת הדעת הזו.

"במשך השעתיים הקרובות, כאשר ניגשו אליו מתפללים ובני משפחה לפני התפילה ולאחריה, עמד בעל ה'חוט השני' וסיפר לכל אחד ואחד (!) את האירוע הלא מצוי שקרה לו, שלא התעורר הבוקר לתפילת ותיקין ולכן הזדמן לו להתפלל במניין השני! וכשאני אומר 'כל אחד ואחד' כוונתי אפילו לילדים שלחצו לו יד כדי לקבל את ברכתו! עמד רבי נסים ואף להם סיפר את התקלה שקרתה לו הבוקר, והכל כדי שלא יחשבו שהוא הגיע במיוחד לשמחה ונמצא גונב את דעתם!

"הפלא התעצם, והיה מדהים וחריג לראות כיצד האיש השתקן הגדול מספר לכל נער, מבוגר וזקן את מה שקרה לו הבוקר שלא התעורר מהשינה... רבים באמת הביטו כתמהים מה קרה לו לרבי נסים שמספר סיפורים על מה שאירע לו בבית שלא התעורר... הם לא ידעו את מה שאני ידעתי וראיתי. ראיתי, השתוממת ולמדתי אורחות חיים ומידות טהורות".

"אבד חסיד מן הארץ וישר באדם אין".
(מתוך מוסף שבת קודש 'יתד נאמן' תשרי תש"פ)

מבוגרים, חולים ועוד, שהשינה חשובה להם מאוד. אני מבקש האם הרב מעוניין לעורר על כך שיפסיקו עם ההפרעות הללו".

"עד כאן המכתב ככתבו", סיים מרן הגר"נ את ההקראה הלא שגרתית.

או אז פניו האדימו, ללא גוזמה. הוא הגביה את קולו בקול זעקת כאב עצורה, ואמר: "בעיקרון הוא צודק בהערה שלו. אבל אם השכן שלך עושה שמחה ולך היא מהווה הפרעה - על כך אנו צריכים לערוך התעוררות! כאשר השני עושה שמחה אנו צריכים לשמוח עמו בשמחתו, להרגיש את השני בשמחתו!", סיים את דבריו הקצרים ברעדה, וירד ממדרגות ארון הקודש ופניו חיוורות מצער. הכינוס הסתיים, ואידך זיל גמור.

סיפורה של תפילת ותיקין

הגרא"מ שוורץ שב ומספר סיפור נוסף, עובדה דבידיה הווה: "לפני כחמש-עשרה שנה הגעתי להשתתף בשמחת 'אויפרוף' במשפחת הגר"ר שמואל ויינטרויב שליט"א בן ידיו של רבי נסים - הגאון רבי בערל ויינטרויב זצ"ל.

"השמחה הייתה אמורה להתקיים בבית הכנסת המרכזי ב'רמת אהרן'. זמן התפילה נקבע לשעה 7:30, ולכשעצמי הגעתי כבר בשעה 7:00 ללמוד מעט לפני התפילה ולומר קרבנות ועוד.

"והנה אני רואה את מרן הגאון רבי נסים כבר יושב במקומו ומעיין בספר. כיוון שאנחנו - אבלחט"א - קרובי משפחה, והיה לי עמו קשר הדוק, ואמי הצדקנית ע"ה גדלה בבית הוריו, ניגשתי ובירכתו ב'גוט שבת'.

"לתומי סברתי כי רבי נסים יושב ולומד כמנהגו אחרי תפילת ותיקין שהסתיימה לפני כחצי שעה.

"אלא שהתברר שלא כך. הוא אמר לי כי עדיין לא התפלל תפילת שבת, וכי קרה לו היום דבר חריג: הוא לא התעורר משנתו לתפילת ותיקין, והוא בא כעת להתפלל במניין השני שבבית מדרשו. שמחתי מאוד ואמרתי לו כי זו ממש 'השגחה פרטית' וכולם ישמחו מאוד,

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום.. הניוז היומי של דרשו.

כיצד נכנס ויצא האויר בתיבת נח?

"וּיִפְתַּח נֹחַ אֶת חַלּוֹן הַתֵּיבָה אֲשֶׁר עָשָׂה" (בראשית ח', ו')

בספר אגדות אליהו על הירושלמי (פסחים פ"א ה"א - לרבי אליהו הכהן זצ"ל בעל השבט מוסר) מקשה, למאן דאמר דצוהר הוא חלון והיה סתום ועליה נאמר ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה, ההבל באיזה מקום היה יוצא, ואיך היו חיים בתוך התיבה כיון שלא היה מקום להוצאת ההבל.

וכותב ליישב בג' אופנים:

א. ויש לומר דסובר דכיון דיש חיות השואבות כל הבל היוצא מן האדם והבהמה היו יכולים לעמוד אף על פי שלא היה מקום להוצאת ההבל, כאשר ראיתי כתוב לאמר כשירד אלכנסדרוס מוקדון לתהומות ים, עשה תיבה של זכוכית סתומה באופן שלא יכנסו בתוכה המים, וישב שם, ושם בתוכה תרנגול לידע השעות, וחתול לפי ששואב ההבל כדי שיוכל לעמוד בתוכה, וכלב אחד כדי לשוחטו מיד ברדתו לתחתית הים, כדי שיעלה את התיבה למעלה לסוף שלשה ימים, כדרך

הים שפולט לחוץ את המת אחר שלושה ימים.
 ב. ע"פ מה שאמרו חז"ל (תרגום יונתן בראשית יד, ג), שעוג היה מחוץ לתיבה ונח היה מפרנסו דרך חור, ובאותו חור היה ההבל יוצא.
 ג. ע"פ מה שאמרו חז"ל (זבחים קיג:), שנח קשר את הראם מחוץ לתיבה והכניס את ראש חוטמו לתוך התיבה, ודרך מקום הכנסת חוטמו של הראם, משם היה ההבל יוצא.

המשך מעמוד 7 | מרן הגראי"ל שטיינמן

שומר נאמן

לשיטת ה'חזון איש', האיסור לקרוא בשבת לאור הנר שמה יטה חל גם על הנרות של ימינו, אף שאין בהם דרך להגביה את הלהבה. "פעם", סיפר רבינו, "ישב הגאון רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א בבית ה'חזון איש' בליל שבת ולמד לאור המנורה. כשראה זאת ה'חזון איש', הוא בא ונעמד מאחוריו כדי להיות לו לשומר. משנתארך הזמן והרב פוברסקי לא הבחין בו, אמר לו ה'חזון איש' בחיך: 'עד מתי אצטרך לעמוד ולשומר...'"

ולהחיות לב נדכאים

פעם עבר ה'חזון איש' ברחוב וראה מולו יהודי שבור וגלמוד, שדבר אין לו בעולמו. ה'חזון איש' נכנס עם היהודי בדברים וניסה לעודדו ולהפיח בו חיות. "מה אתה יודע לעשות?", התעניין, "אולי למדת משהו?"; "לא", השיב המסכן, "אינני יודע דבר...". "ואולי לשיר אתה יודע?"; נשא אליו ה'חזון איש' מבט מצפה; "הו, כן!" נער האיש. "אני יודע לשיר!". "באמת?"; קרא ה'חזון איש' במאור פנים. "בבקשה, השמע לי את קולך; תשיר משהו...". נשא היהודי קולו בשיר, וה'חזון איש' מרקד בפניו ומנענע במקלו! "סיפור כזה", אמר רבינו, "מראה על

טוהר הנשמה של ה'חזון איש'."

ימי חיים במתנה

"ה'חזון איש' נולד ב"א במרחשוון", אמר רבינו, "ולכאורה היה אמור גם למות ב"א במרחשוון. אבל הוא קיבל עוד ארבעה ימי חיים במתנה, ונפטר בליל שבת קודש ט"ו בחשוון. באותה שנה זכיתי להיות אצלו בין יום כיפור לסוכות."

מן השמים רצו את הוצאת ספרי ה'חזון איש'

בידי בניו של הגאון רבי שמריהו גריינמן מצויה מחברת, שבה הוא מתאר בין היתר כיצד עסק בהבאת ספרי ה'חזון איש' לדפוס לאחר פטירתו. הוא מספר שם, כי בעת שעסק בהדפסת אחד מספרי ה'חזון איש' מתוך דפים בכתב-ידו, היתה הגהה אחת שהוא לא הצליח בשום פנים ואופן לאתר את המקום שאליו היא שייכת. והנה, נגלה אליו ה'חזון איש' ואמר לו בדיוק לאן עליו להכניס הגהה זו! הבנים מספרים שהיתה זו התגלות בהקיץ. "כאן במחברת לא מוזכר אם היה זה בהקיץ או בחלום", סיג רבינו את הדברים, "אולם בכל אופן, רואים כאן שמן השמים רצו בהוצאת הכתבים לאור." (מתוך הספר 'רבי אהרן ליב')

בזכות הצדיק, וזהו סגולה נפלאה שתקבל בקשתו.

סגולה לברכות שיתקבלו: סגולה נפלאה שהברכה תתקבל, לברך קודם את הקב"ה ולומר "יתברך הבורא יתברך, והוא ימלא משאלות ליבך לטובה"

סגולה להינצל מכל צרה: סגולה נפלאה לאדם להינצל מכל צרה היא לקבל על עצמו מאה ברכות בכל יום.

החיד"א הביא בשם רבינו ה'רוקח', שהמברך מאה ברכות בכל יום ניצול ממאה קללות שבפרשת כי תבוא [ומבואר בדבריו שמאה ברכות אינן סגולה להינצל רק ממגפה, [וכמו שמצינו בדוד המלך ע"ה, שכאשר היו מתים בכל יום מאה נפשות מישראל, תיקן דוד לברך מאה ברכות בכל יום ואז נעצרה המגיפה], אלא הן סגולה כללית להינצל מכל מאה קללות שבתורה, וכן שמעתי מגדולים בדור העבר, שדרשו בעת צרה לזיהר בחובת מאה ברכות בכל יום, מכיוון שזו סגולה גדולה להינצל מכל צרה.

וכן שמעתי לפני שנים רבות מזקן אחד, צדיק ומקובל שעלה מארץ תימן, וסיפר לי שהיה מקובל אצלם בארץ תימן בכל עת צרה, שיש לברך מאה ברכות בכוונה, והם אכן ראו ישועות גדולות כשהיו מתחילים לברך מאה ברכות בכוונה, ובעונותינו הרבים היום לא נזהרים בזה כל הצורך, וצריך להתחזק מאוד לברך בכוונה ובמיוחד בימים אלו.

סגולות לזש"ק

• ראשית דבר ראוי לבדוק המזוזות היטב, ויש נוהגין שאפילו אם המזוזות נמצאו כשרות מן הדין, משנין למזוזות מהודרות מאד שנכתבו על ידי סופר מפורסם וירא שמים, ואת המזוזות הקודמות מזכה לאחרים.

• אח"כ יבדוק את התפילין הן הפרשיות והן הבתים, אם הם כשרים ומהודרים.

• אח"כ יבדוק את הכתובה, שמצוי שהשמות אינם כתובים כראוי, וחסר כינוי שנקרא בו הבעל או האשה נקראת בו, ולפעמים יש טעות או חסרון בשמות האבות, וזהו סיבה שחסר ביניהם שלום בית, ולפעמים מונע בנים, וצריך כתובה אחרת כדין.

• כדאי לסדר ששני כהנים יזכירו את שמו לישועה לפני ברכת כהנים, ויכוונו עליו בברכתם, שסגולת ברכת כהנים היא גדולה מאד, ויכוון כששומע ברכת כהנים על כך בכל ברכה, דהיינו 'יברכך' בבנים 'ויחונך' שהקב"ה יחון אותו בבנים, ושלום בבנים, שמבטיח שלום בביתו - וכמו שדרשו חז"ל 'וראה בנים לבניך שלום על ישראל', וכן יכוון על הבנים בברכת 'שים שלום'. ואם הוא בחו"ל ישלם לשני כהנים בארץ ישראל בשביל שיזכירוהו.

• יאמר פרשת קטורת בוקר וערב מן הקלף בנגינות והטעמים דווקא, וכל הבריי"ת יאמר במתניות.

• ישתדלו מאוד להרבות בהכנסת אורחים.

• לפני הדלקת נר שבת או אחרי נתינת צדקה תאמר האשה פרשת חנה שבספר שמואל.

• בימי השובב"ים יצום הבעל עכ"פ פעם אחת כדי לתקן חטא פגם הב'.

• אם עשו כל אלו ולא הועילו ח"ו, אזי בימי החורף שהימים קצרים וקל לצום, יצומו ד' תעניות בקבלה ממנחה ויפרטו שרצונם לעבוד ה' ולישועה בבנים ויושעו בעזה"ת.

• רבינו האריז"ל אמר לאחד שלא היו לו בנים, סגולה שיזהר מאוד וגם יזהיר לאחרים על תוספת שבת ובמוצאי שבת יזהר מאוד.

• מצוות שילוח הקן היא סגולה נפלאה לחשוכי בנים לזכות לילדים. אך יש לזיהר כשהולך לשלח שלא יאמר שמקיים את המצווה כדי שיזכה לבנים או לאריכות ימים, אלא יאמר להדיא שמקיים את המ"ע של שילוח הקן אך ורק לקיים מצוות בוראי ית"ש, והוא ברחמי יזכני במתנה לבנים או לאריכות ימים וכדומה, ואז הסגולה נפלאה בס"ד (ח"ה סי' ש"ב).

• צמח ה'ברוחין או תאנים היא סגולה לזש"ק.

• המקדש את אשתו בטבעת של כסף עגולה מבפנים ומרובעת מבחוץ, יש מקורות שזו סגולה בדוקה ומנוסה לילדים [כן העיד האדמו"ר הקדוש מזידיטשוב זצ"ל והאדמו"ר ממונקאטש זצ"ל].

• עוד סגולה לזרע של קיימא - אם מבשל במים ערבה שקיימו בה מצווה בסוכות, עד שמשתנה צבע המים לגמרי, ושותים בבוקר רביעית ומתפללים, זו סגולה לזרע של קיימא, שערבה בגימטריא זרע.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"הלכות דרך ארץ שנו כאן, לחזר אחר כבוד חברו, ויחפוץ כי יכבדוהו כאשר חפץ בכבוד עצמו, והוא מדרך המוסר".

והגם שדבר זה מהעבודות הקשות שבמקדש הוא, אבל לכל הפחות נראה להתחזק בעבודה פשוטה יותר: שלא לפגוע בזולת, ולא לביישו בשום פנים ואופן.

לא אמנע עצמי מלספר סיפור פלא, שממנו נראה דוגמה חיה לקיום הוראת המשנה הזו:

דודי, הגאון הצדיק רבי חיים ברים זצ"ל, הגיע פעם לשאת דברים באירוע מסוים. כשעלה לדוכן הנואמים, ראוהו הנוכחים מוציא דף מחיקו ומניחו על הסטנדר, כאשר מדי כמה דקות הסתכל בדף שלפניו כאילו אומר את הדברים מן הכתב - דבר שלא היה רגיל לעשותו בדרך-כלל.

לאחר שיצא מהמעמד הבחין המלווה שהוא אוזן בידו חומש, ומסרב לתת לו להחזיק אותו במקומו, והיה הדבר לפלא בעיניו,

שלא הורגל בכך. כשהגיעו לביתו התעכב המלווה ושהה בחדרו דקות מספר, וכשיצא דודי מהחדר ולא הבחין בו - פתח המלווה את החומש לראות את הדף שהכין לעצמו.

מה מאוד התפלא לראות דף חלק לגמרי, ומרוב פליאה לא עצר כוח ושאל את הגאון: "מה לכם כי עשיתם עצמכם כמעייין בדף חלק?". נדהם דודי לראות שהתגלו מעשיו, ומשום כך ניאות להסביר אותם: לפני שעלה לנאום ראה שהדרשן שקדם לו, שהיה ידוע כתלמיד חכם מופלג, אמר את דבריו מתוך הדף, לכן לא רצה לביישו ולהחליש את דעתו, ועשה עצמו כמי שאומר גם הוא את דבריו מתוך הכתב. הרי לנו לימוד מוסר נפלא עד כמה היה רבי חיים חרד ונזהר בכבוד הזולת, והשגיח לא רק שלא יתבזה בפועל אלא אף הוסיף והתחכם להמציא המצאות כדי שלא תסובב לאותו גאון חלישות הדעת בעקיפין. (מתוך הספר 'כבודם של ישראל')

המשך מעמוד 13 | הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א

כבר בישיבה גדולה בירושלים, הייתי הולך אחרי הסדר להאזין לדברותיו, וכך העמיק הקשר בינינו.

כל ליל שבת נוהג הייתי ללוותו בחזרה מדרשתו בישיבת 'פורת יוסף' לביתו שברחוב אלקנה, ומנצל את הזמן לשאול אותו שאלות שהצטברו לי במשך השבוע. הייתי מעלה אותן על הכתב, משנן אותן היטב לפני השבת, ושואל אותו בדרכו הביתה. הוא היה עונה על כל שאלה במהירות הבזק, תשובה קצרה של מילים ספורות. לא היה לו זמן ליותר.

כבר בהיותי אברך צעיר שזה עתה התחתן, בגיל עשרים ואחת, והוא גדול עולם, זכיתי - ואיני יודע על שום מה - לקרבתו המיוחדת של מרן, וכל אימת שהייתי בא אליו היה קורא לי: "בוא! שב על ידי!" (מתוך הספר 'משכני אחריו')

שניה בין מילה למילה, מצטט בעל פה ספר אחרי ספר, שו"ת אחרי שו"ת, כשהוא מקשר דבר לדבר, שוזר מהלך אחד ארוך ומוצק, וקהל השומעים פעורי פה לדבריו המרתקים. מחזה פלאים [לימים, כשהייתי כותב במחברותי את שיעורו הקבוע של מרן לבעלי בתים בבית הכנסת 'שואל צדקה', לא הייתי מספיק לכתבו בשלמות מרוב מהירות דיבורו, וכשהיה עוצר ללגום מעט מהתה שהונח לפניו, היתה לי הרווחה קלה...].

החלטתי כי זה יהיה הרבי שלי! כזה ראה וקדש! איחלתי לעצמי: הלוואי ואזכה גם אני לזכות את הרבים וללמדם תורה והלכה. זו היתה היכרותי הראשונה עם מרן זצוק"ל. ציפיתי ליום בו אסיים את לימודי בישיבה קטנה ואלך ללמוד בירושלים עיר הקודש, שם אוכל לשמוע את שיעוריו ודרשותיו. ואכן, לאחר שנתיים, בלומדי

המשך מעמוד 23 | הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

הדברים יצאו מפיו בכזו טבעיות שהפליאה את כולנו!

במשרה יכול אני ללבוש חליפה כמו כולם...". ואציין דבר נפלא מהליכותיו, שנוכחתי בזמנו כשגרנו בירושלים בשכנות עם הרב מועלם:

פעם הייתי זקוק לשוחח עמו בהקשר לענין ציבורי כל שהוא. דפקתי על דלת הבית, והרבנית פתחה ואמרה שהרב כעת במנוחה. כמובן שנסוגתי לאחור, אך ביקשתי מהרבנית שתמסור לרב את שמי ואת הענין לשמו אני זקוק לדבר עמו.

והנה אך יצאתי מהבית, עדיין לא הספקתי להתרחק הרבה, אני שומע את הרבנית קוראת בשמי שאשוב כי הרב קורא לי. לא היה לי נעים להפריע את מנוחתו, אולם לא יכולתי לסרב לאדם גדול משנכנסתי לביתו הבנתי למפרע באיזו 'מנוחה' מדובר. הרב היה עסוק בעומקה של סוגיא במסכת 'במות'...

השתוממתי להיווכח מהי שעת המנוחה שלו! (מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

אחד מגדולי מרביצי התורה של בני עדות המזרח בדור האחרון היה הגאון רבי יהודה מועלם זצ"ל, ראש ישיבת 'פורת יוסף'. גברא רבה שזכה להרביץ תורה והוראה עשרות בשנים ולהעמיד אלפי תלמידים, אשר במקום שאתה מוצא את גדולתו שם תמצא את ענוותנותו. כל ימיו הלך בצדי דרכים והתנהג בפשטות וצניעות שאין לה אח ורע.

זכורני בשנים הקדמוניות יותר שנהג ללבוש בימות החול איצטלא דרבנן - 'פראק', ואילו בשבת לבש חליפה קצרה. היפך מנהג העולם הלובשים בשבת את הלבוש המכובד יותר.

בהזדמנות מסוימת הרהיב עוז אחד התלמידים לשואלו על כך, והוא השיב בעונה מפעימה: "הלוא 'הפראק' אינו אצלי אלא כבגד עבודה מכורח היותי משמש בראשות ישיבה, אך בשבת שאינני משמש

**סיכום
שבועי
ב'דף יומי
בהלכה'**

- ◆ התחייבות וקנין ב'אסמכתא' - המושג והלכותיו
- ◆ חמץ שהתבטל בתערובת לפני הפסח - האם התערובת מותרת באכילה בפסח?
- ◆ מדוע אסור לאכול בפסח חמץ שאינו ראוי למאכל כלב?

מציא דאורייתא, אבל אסור מדרבנן לאוכלה בפסח, ואסור גם להחזיקה ברשותו, מחשש שיאכלנה.

• תבשיל שהתבשל לפני פסח בסיר חמץ 'בן יומי' - גם כאשר אין די בכמות התבשיל כדי לבטל את טעם החמץ הנפלט מהסיר, ואסור לאוכלו בפסח, אין חובה לבערו, אך יש להצניעו.

• חמץ ש'התבטל' לפני הפסח ברוב, או ב'שישים' - נחלקו ראשונים אם התערובת מותרת בפסח באכילה ובהנאה, ושתי הדעות הובאו בשולחן ערוך. ולדעת הרמ"א, בתערובת יבשה יש להחמיר.

מהלכות חמץ שאינו ראוי למאכל כלב

• חמץ שהתקלקל לפני פסח במידה כזו שכבר אינו ראוי למאכל כלב - אין חובה לבערו, כיון שהוא נחשב כעפר; והוא אף מותר בהנאה בפסח, אך לא באכילה. ואם התקלקל בערב פסח לאחר תחילת השעה השישית בערב פסח, שאז החמץ כבר אסור בהנאה - נחלקו הפוסקים אם צריך לבערו, אך לכל הדעות הוא אסור בהנאה בפסח.

• חמץ שהתקלקל במידה כזו שאינו ראוי למאכל אדם, אך ראוי הוא למאכל כלב - דינו כחמץ גמור, מפני שהוא ראוי 'לחמץ' בו עיסות, וחובה לבערו מדאורייתא.

• חמץ שהתקלקל לפני הפסח במידה כזו שאינו ראוי למאכל כלב, אף שאין חובה לבערו, והוא אף מותר בהנאה בפסח; אסור לאוכלו בפסח מדרבנן, משום שבאכילתו הריהו מחשיב את החמץ לאוכל. דין זה מכוּנה בקיצור 'אַחְשָׁבָה' (- הַחְשִׁיבו). אולם, בנוגע לסיכה בחמץ, שראוי להחמיר ולהחשיבה כשתייה - נחלקו הפוסקים אם יש בה דין 'אחשיבה', כלומר, כלומר, שהסך מחשיב את החמץ למשקה.

מהלכות קנין ו'אסמכתא'

• המתחייב התחייבות ממונית, או מקנה לחבירו חפץ, בתנאי מסוים - פעמים שההתחייבות אינה חלה, משום שאין בה את גמירות הדעת הנדרשת לחלות ההתחייבות, או הקנין. התחייבות כזו, או קנין כזה, מכונים 'אסמכתא'. והמקנה חפץ לחבירו באופן שבדרך כלל נחשב כאסמכתא, ומסר את החפץ ליד חבירו - לדעת השולחן ערוך הקנין חל; ולדעת הרמ"א, אין הקנין חל.

• הסוברים שדיני אסמכתא אמורים גם ביחס לגוי, סוברים כן הן בנוגע לישראל שהקנה לגוי, והן בנוגע לגוי שהקנה לישראל. ויש אומרים שבגוי המקנה לישראל - לכל הדעות אין דיני אסמכתא.

• במכירת מיטלטלין לגוי - יש אומרים שקנין כסף מועיל, וקנין משיכה אינו מועיל; יש אומרים שגם קנין משיכה מועיל; אך לדעת רוב הפוסקים, קנין כסף אינו מועיל, וקנין משיכה מועיל.

• אמרו חכמינו ז"ל: "ישראל וגוי שבאו לדין, אם אתה יכול לזכותו בדיני ישראל, זכהו, ואמור לו כך דיננו; בדיני גויים, זכהו, ואמור לו כך דינכם".

• ישראל שהלווה כסף לגוי, והגוי נתן לו חמץ כמשכון, והישראל עשה בו קנין המועיל - אסור להחזיק את החמץ ברשותו בפסח.

מהלכות תערובת חמץ

• בתערובת איסור והיתר של 'מין בשאינו מינו' - התערובת אסורה מדאורייתא אף כשכמות ההיתר מהווה רוב בתערובת, כיון שאף ההיתר יש בו מטעם האיסור; אלא אם כן כמות ההיתר היא פי שישים מכמות האיסור.

• תערובת שיש בה חמץ, באופן שהחמץ בטל מדאורייתא, אך מדרבנן אינו בטל - אין בתערובת איסור בל יראה ובל